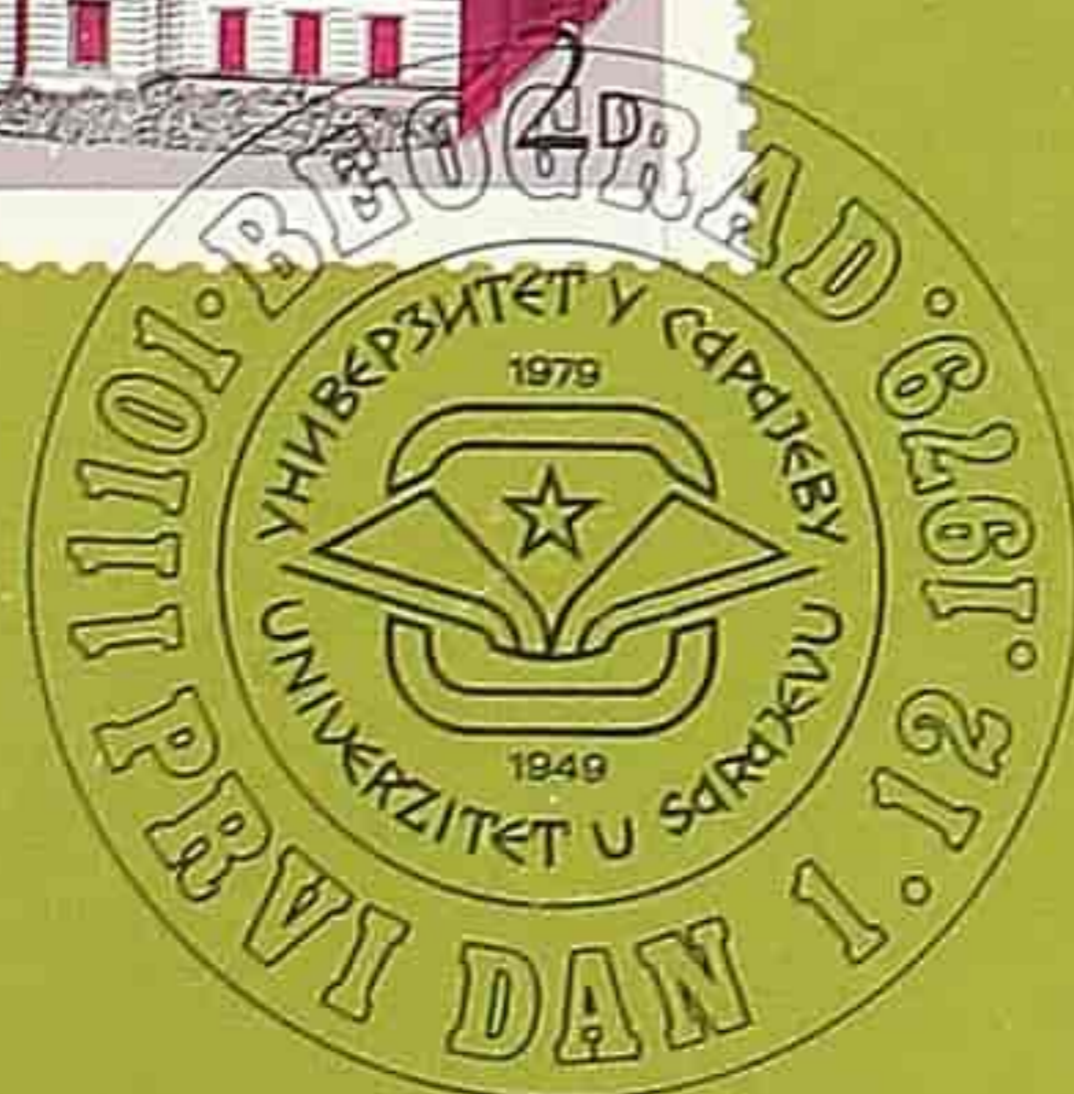
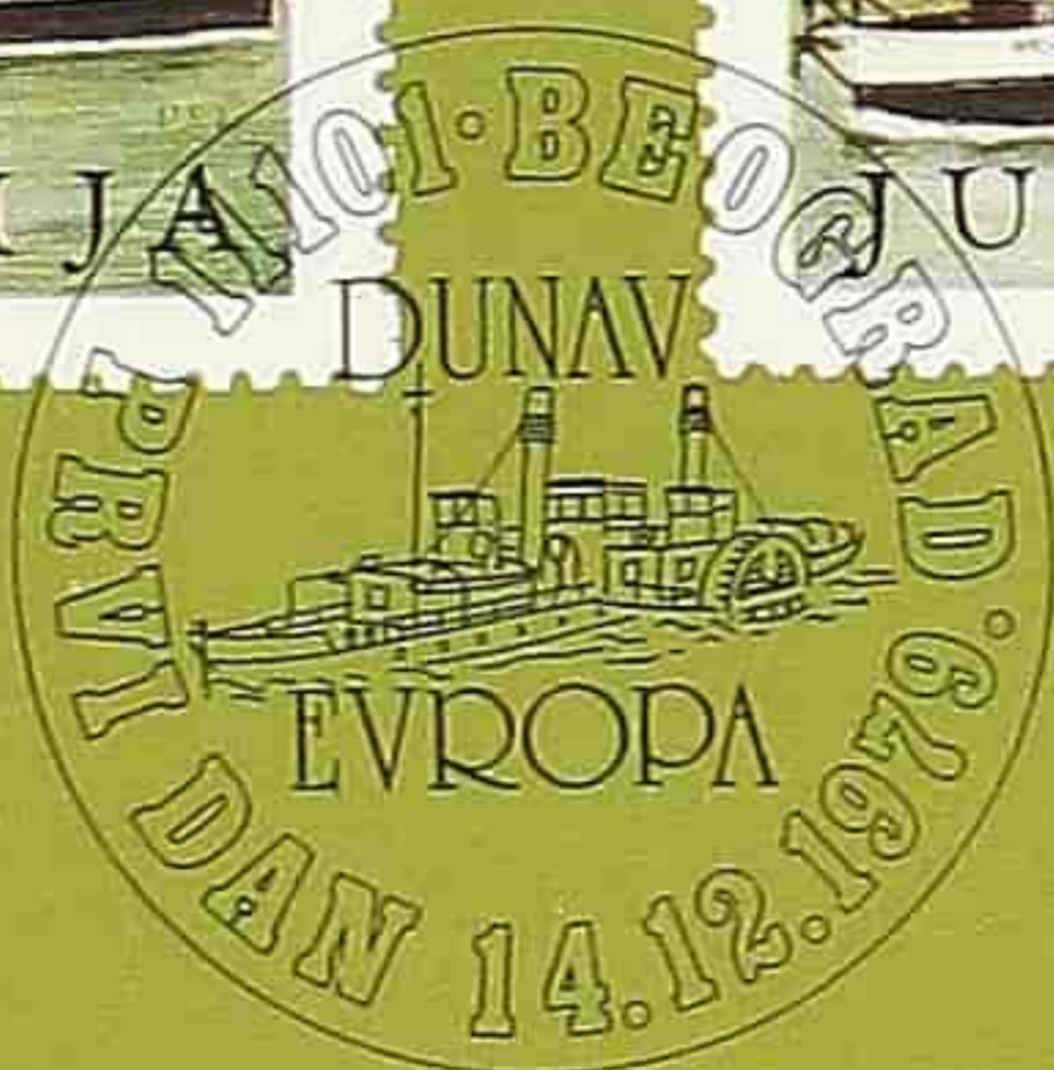

FILATELISTA ФИЛАТЕЛИСТА

САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

БРОЈ 184

ДЕЦЕМБАР 1979

ФИЛАТЕЛИСТА
FILATELISTA
časopis СФС

Adresa:
Sremska 6/IV,
pošt. fah 702,
11001 Beograd

Telefon:
(011)-638-751

Žiro račun kod SDK:
60806-678-11966

Izdavački savet:
Dr Jovan Veličković
predsednik
Dr Dragoslav Đukanović
Miloš Jovanić
Nenad Kilibarda
Stevan Novaković
Dr Jovan Marisavljević

Redakcioni odbor:
Prim. dr Branislav
Novaković
Dipl. ing. Moco
Sumbulović
Dipl. ecc. Vojislav
Begović
Imre Vaci
Jovan Reljin, dipl.
pravnik

Glavni i odgovorni
urednik:
Reljin Jovan

Idejno rešenje korica:
akad. slikar Dušan
Lučić

Grafičko rešenje korica:
Tibor Vaci

štampa:
IPP. »Banat« OOUR
»GRAFIKA«
Borisa Kidriča 54
Kikinda — 2.500 kom.

ZA ČLANOVE SAVEZA FILATELISTA
SRBIJE, ČASOPIS JE BESPLATAN,
ZA OSTALE, PRIMERAK 15,00 DINARA
PRETPLATU NA ČASOPIS MOŽETE
UPLATITI OPŠTOM UPLATNICOM
NA ADRESU:
SAVEZ FILATELISTA SRBIJE
ŽIRO-RAČUN 60806-678-11966
SA NAZNAKOM »ZA ČASOPIS«
GODIŠNJA PRETPLATA JE 100,00 DINARA

Izlazi dvomesečno ● Godišnja pretplata za Jugoslavi-
ju 100,00.— dinara, za inostranstvo 150,00.— dinara (za
avionsku poštu + 10 din. za Evropu i + 30 dinara
za ostale zemlje) ● Mali oglasi do 20 reči din. 40.—
svaka dalja reč 1 dinar. ● Uokvireni oglasi:
1/1 strana — 1000.— 1/2 strane — 500.—
1/4 strana — 250.— 1/8 strane — 150.—
1/6 strane — 100.—

Za radne organizacije: 1/1 strana — 2000.— din.

* * *

Published bimonthly by Union of Philatelists of
Serbia ● Annual subscription US \$ 8.— (for air mail
+ 1.— \$ Europe, + 3.—\$ other countries) ● Little
advertisement: first 20 words US \$ 2.25 each addi-
tional word US \$ 0.07 ● Framed advertisement:
1/1 p — \$ 50; 1/2 p — \$ 25; 1/4 — \$ 15;
1/8 p \$ 9; 1/1 p — \$ 6.

Discount 25% for four repetitions, 33% for six repe-
titions ● We do not accept mint or used samp. IRC
accepted at the base: 1 IRC = 0.20 US \$.

Our bank account: 320020-02587, Beobanka — Beograd

Rukopisi se ne vraćaju. Marke poslate radi klišira-
nja vraćamo u preporučenom pismu ili po dogovoru.
Preštampavanje dozvoljeno, uz navođenje izvora i
autora, ukoliko drugačije nije navedeno.

Unless otherwise stated, all items may be reprinted,
provided that the proper information is given of
source and author.

Po mišljenju Republičkog sekretarijata za kulturu
SR Srbije br. 413/380-73-02 od 16 maja 1973. godine
oslobođen poreza na promet.

ФИЛАТЕЛИСТА FILATELISTA

ЧАСОПИС САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

НОВЕМБАР — ДЕЦЕМБАР 1979.

ГОДИНА
XXX
БРОЈ 184

ГОВОРИМО ОТВОРЕНО

Душан Главоњић

Ево навршило се тридесет година од штампања првог броја часописа Филателиста, гласила Савеза филателиста Србије. Условно речено 184 бројева, колико је до сада штампано, није тако обимна издавачка делатност једне организације, која у свом саставу има тако велики број интелектуалаца — људи од пера и књиге — врло стручних и лично афирмисаних филателиста.

Са друге стране, ако објективно погледамо, колико је ова наша високо-стручна снага ангажована, односно пасивна и неангажована, око свога стручног часописа, са пуно одговорности можемо закључити да је и оваква издавачка делатност велики успех Савеза филателиста Србије. Носиоцима ове врсте активности треба искрено честитати, захвалити, пожелети добру будућност али и још нешто друго и важније учинити.

Овај скромни јубилеј нашег часописа свакако је понос свих чланова Савеза али и крајње време и обавеза да се разговара, договара и једном схвати: да су све активности Савеза а у првом реду издавачка делатност, ствар ширег круга људи, боље рећи целог чланства и да више не можемо очекивати да све то обави главни уредник са релативно малим бројем сарадника. Људски је да кажемо да смо злоупотребили доброту, активност и љубав појединаца на овом послу, који су на нашу срећу врло одговорни и стрпљиви. Они су нам управо и омогућили да овај јубилеј прославимо, иако ми нашу обавезу да их помогнемо и овај одговорни задатак поделимо, нисмо испунили.

Наши чланови добро знају улогу часописа у оквиру организације и шире, велике успехе које је у томе постигао и то овде није потребно набрајати. Нико не оспорава старо правило: да добра информација није скупа, а да је без часописа нема, неће и не може бити, поготову данас, када је силом прилика Филателиста остао једини стручни часопис ове врсте у нашој земљи. То је сигурно и утицало да се до сада никада није поставило питање да се часопис евентуално угаси, већ се увек инсистирало да се по сваку цену одржи. Ако то искрено желимо, а сигурно желимо, време је и да се упитамо: да ли се и до када овако може издржати и шта морамо учинити?

Главни и одговорни уредник има врло јасно прецизирану и одређену дужност и обавезу, која сигурно није ни лака нити мала. Ми смо као по неком правилу, почев од првог, преко свих осталих, до данашњег уредника, његовој главној и одговорној обавези око стварања листа придодали и послове дактилографа, администратора, експедитора па чак и курира. Са неким пуним правом га нападамо ако само једну од њих и привремено не обавља. То је углавном имало за последицу да је часопис неколико пута имао своје успоне и падове па и кризу, која се и сада назире али са више колективног залагања може успешно да се превазиђе. На скупштинама свих друштава и Савеза треба о том документовано и отворено разговарати. Треба констатовати да је садашња екипа, на челу са главним и одговорним уредником, вољна, радна, стручна и способна да и даље ради на стварању листа, што говори да нема кадровске кризе, која нам је у прошлости била најболнија препрека. Извршним одборима друштава и Савеза остаје да се преко свих чланова побрину, да часопис

на време стигне до читалаца, да се трошкови припреме и штампе наплате и на време доставе Уредништву. Ако сви чланови изврше своју обавезу у погледу претплате или куповине листа а Извршни одбори добро спроведу организацију и дистрибуцију, сигурно је да о евентуалној кризи часописа нећемо морати да разговарамо. Бар не са те стране. Све шири круг сарадника и дописника из целе земље, указује да у перспективи не треба очекивати осеке у квалитету и садржају „Филателисте“.

Ми смо већ навикли и то нам је најједноставније, да смо тобоже кроз „већу“ чланарину (80 динара за годину дана) аутоматски предплатници на 6 бројева часописа, иако је његова цена у претплати износила 100 динара. Ми не само да не питамо ко ову разлику у цени и како обезбеђује, већ још и приговарамо да нам је чланарина висока. Сигурно је да се више не може пословати по моделу од пре 30 година и да се са великим закашњењем морамо прилагодити условима који у нас деценијама живе. Чланарину треба третирати као чланарину и њену висину одређивати према потреби и намени, предвиђеној у друштвеном договору о стварању и одржавању Савеза. Стручни часопис је неопходна потреба сваког сакупљача марака и он ће га преко свога друштва, на бази договора на скупштини, купити као што купује каталоге и осталу неопходну филателистичку литературу. Извршни одбори друштва по договору са својим члановима и уредништвом, преузимали би потребан број часописа и били обавезни да га до договореног рока исплате по цени, која је такође договорена.

Овим или сличним начином дистрибуције и наплате часописа, пружа се могућност сваком члану да се активира, учествује у стварању и одређивању физиономије листа а сноси одговорност исто као и главни уредник за судбину и будућност свога часописа.

ПОВОДОМ 30- ГОДИШЊИЦЕ ЧАСОПИСА

„Честитам на мукотрпном и друштвено-корисном тридесетогодишњем раду „ФИЛАТЕЛИСТЕ“, његовом великом доприносу друштвеном развоју филателије и желим даљу истрајност и успех у раду и поздрављам учеснике прославе.“

инг. Влада Вујошевић

„У поводу 30-обљетнице излажења филателистичког часописа „Филателиста“, примите моје најискреније честитке и признања на овом великом и значајном јубилеју.“

Жао ми је што не могу Вашу радост подијелити с Вама заједно у суботу 22. о. м., али моје ће мисли бити уз Вас.

Нарочито честитам главном уреднику, другу Јовану Рељину, који је примивши се ове тешке и одговорне дужности, часопису дао изузетно запажену физиономију и одређени правац.

Искрена ми је жеља да се код прославе 50-обљетнице нађемо сви на окупу а до тада моји срдачни поздрави.“

Звонимир Крелиус

Под насловом „Изврстан часопис“, у својој филателистичкој рубрици, „Глас Славоније“ од 13. октобра 1979. године, објавио је следећи текст:

„Чини се да је губитком „Филателије“, часопис Савеза филателиста Србије „Филателиста“, преузео тежак и одговоран задатак да задовољи све југословенске филателисте једним изврсним садржајем. У најновијем броју (182. од рујна 1979.) могу се прочитати ови занимљиви натписи: Развојни пут друштвене филателије у редовима омладине Југославије (писац прим. др Бранислав Новаковић), Крфско издање (писац Александар Крстић), Барања —

допунске порто марке (писац Павле Павловић), Осврт на нови Каталог марака СФРЈ (Војислав Беговић), те други занимљиви материјал за филателисте”.

Честитке поводом 30-годишњице редовног излажења нашег часописа примили смо и од Јанеза Лукача, председника Удружења филателистичких савеза Југославије, Ненада Килибарде, директора Бироа за марке и издавачку делатност ЗЛПТТ, Андре Миленковића, Душана Лучића и Димитрија Чудова, академских сликара — аутора наших марака, затим од филателиста — Живорада Живковића из Зрењанина, Милана В. Петковића из Париза, Крунослава Филипчича из Брежица, Владимира Јерића из Травника, Ивана Јакича из Љубљане, Николаја Трипковича из Букурешта, Редакције пољског часописа „Филателиста”, Редакције „Вјесника” Хрватског филателистичког друштва, Ника Берипоулоса из Пиреја, Елие Хрониса из Атине, као и бројна усмена честитања и признања филателиста из Београда.

На скромној свечаности која је овим поводом одржана у просторијама Савеза филателиста Србије, присуствовао је већи број филателиста и другови Ненад Килибарда, директор Бироа за марке ЗЛПТТ и Душан Лучић, академски сликар, један од аутора наших новијих марака.

У свечаном расположењу, разговарано је о часопису, историји његовог настанка и развоју, његовој данашњој улози и перспективи у оквирима развоја југословенске филателије. Било је и хвале али и критике, указивања на проблеме и конструктивних предлога и идеја за њихово превазилажење. Разматрани су могући правци даљег рада Издавачког савета и Редакционог одбора, проширивање круга сарадника и у том смислу, посебно је наглашено да се часопису мора посвећивати стална и већа пажња најширег круга филателиста и филателистичких организација, у чему је неопходна, већ истакнута и потврђена у досадашњој пракси, одговарајућа сарадња и помоћ ЗЛПТТ, конкретно Радне заједнице Бироа за марке и издавачку делатност ЗЛПТТ.

Уз пригодан коверат и жиг, ова свечаност и разговор који је тим поводом вођен, са свим идејама и предлозима који се реално могу брзо спроводити у живот, остаће трајно обележје са радне свечаности нашег јубилеја.

JUBILEJ FILATELISTA SR BOSNE I HERCEGOVINE

Zvonko Zrnčić

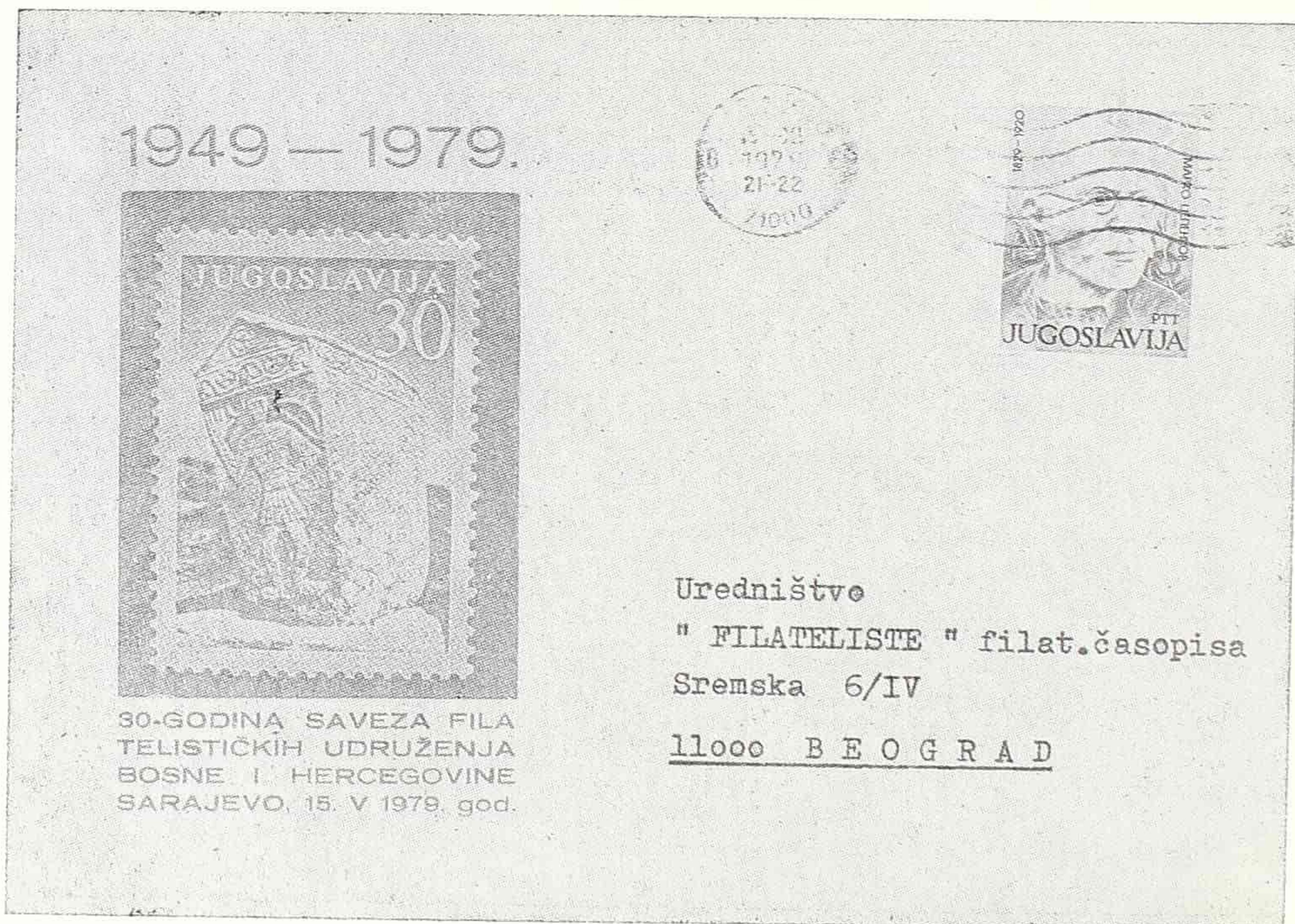
Već nekoliko meseci, među filatelistima u SR Bosni i Hercegovini vlada velika radost i izuzetno oduševljenje. Naime, oni su u maju prošle godine svečano obeležili 30-godišnjicu osnivanja i uspešnog rada svoje filatelističke organizacije — Saveza filatelističkih udruženja Bosne i Hercegovine. Krajem iste godine, stigla je vest da su tim povodom, Ukazom Predsednika Tita, odlikovani Ordenom za sluga za narod sa srebrnom zvezdom. Zahvalnost i radost filatelista BiH upućena je pre svega drugu Titu, koji je ovim velikim priznanjem izrazio svoju izuzetnu pažnju i razumevanje za našu društvenu filateliju. Filatelisti BiH posebno i s ponosom ističu da je to prvo odlikovanje koje je primila jedna filatelistička organizacija u našoj zemlji.

Evo i nekoliko osnovnih podataka o slavljeniku:

Osnivačka skupština Saveza održana je 15. maja 1949. godine, a prvi predsednik bio je Anto Milinović, sindikalni funkcioner. Osnivanje Saveza bilo je imperativ vremena. Sve se obnavljalo nakon rata, pa je novi smisao, način rada i organizovanja trebalo naći i u filateliji. Tako je i krenulo, istina ne uvek sa željenim rezultatima. Svaki uspeh bio je osnova i podsticaj za nova amaterska pregnuća. Na tim i takvim osnovama izrastao je današnji Savez.

Danas Savez i članstvo, kao sastavni deo političkog fronta Socijalističkog saveza, poštujući principe zajedništva, ravnopravno odlučuju o programima, planovima, akcijama za unapređenje i popularizaciju društvene filatelije. U SR Bosni i Hercegovini, porodica filatelista broji 2.500 organizovanih članova udruženih u 14 društava — u Banja Luci, Bosanskoj Dubici, Brčkom, Doboju, Jajcu, Maglaju, Mostaru, Travniku, Tuzli, Visokom, Zenici i u Sarajevu. Ako ovom članstvu i društvima pribrojimo i sekcije filatelista pri osnovnim školama (ima ih sedam) koje se nalaze pod patronatom Saveza, možemo govoriti da u SR Bosni i Hercegovini živi i deluje preko 3.000 ljubitelja poštanskih maraka. Međutim, računa se da ima još oko 1.000 neorganizovanih sakupljača maraka u Republici.

Na svečanoj sednici Predsedništva Saveza, 20. maja 1979. godine, podeljene su jubilarne povelje, kao zahvalnost za odanost amaterskoj društvenoj filateliji,

za unapređivanje i popularisanje filatelije na teritoriji SR BiH — pojedincima, radnim organizacijama, institucijama i savezima.

Povodom ovog jubileja, izdata je i prigodna koverta sa žigom.

Uredništvu »FILATELISTE«

B e o g r a d

Poštovani drugovi,

Obradovani i radosni izuzetnom pažnjom našeg voljenog druga Tita, javljamo vam, da je Ukazom Predsjednika SFRJ, povodom tridesetogodišnjice postojanja, a za zasluge u organizovanju i širenju filatelističkih društava i usmjeravanju njihovih aktivnosti u duhu patriotizma sa narodima drugih zemalja, Savez filatelističkih udruženja Bosne i Hercegovine — Sarajevo, o d l i k o v a n

ORDENOM ZASLUGA ZA NAROD SA SREBRNOM ZVEZDOM

Ovaj sretni trenutak želimo da podijelimo sa Vama, jer smatramo da ova čast pripada i svim članovima-filatelistima naše socijalističke, samoupravne i nesvrstane zemlje, sa kojima je SAFU BiH bratski i drugarski saradivao.

Zato, naše čestitke i drugarski pozdravi!

Predsednik
Zvonko Zrnčić, s. r.

*

Савез филателиста Србије придружује се бројним честиткама и поздравима САФУ БиХ, које они овим поводом примају из целе земље. Овакве годишњице, којима се обележавају радни успеси и резултати остварени у социјалистичком самоуправном друштву, имају истовремено и најшире друштвено значење и прилика су да се сумирају искуства да се сагледа досадашња пракса и утврде правци даљег рада, организовања и ангажовања чланства и целе организације.

Друштвена активност у социјалистичком самоуправном друштву, у свакој области друштвено организованог рада и ангажовања радних људи и грађана, представља интегралан део развоја и могућности целога друштва, потврда је његове снаге и јединства и стога, одликовање које је понела Републичка филателистичка организација Босне и Херцеговине, у целини обележава утканост и опредељеност ове организације у систем социјалистичких друштвених односа, у самоуправни политички систем наше друштвене заједнице.

Честитајући им на највишем друштвеном признању, истовремено се придружујемо њиховим радним свечаностима, јер је заиста част бити део такве организације која је поникла, радила, развила се и остварила такве и толике резултате у овом, толико пуном труда и напора, али и среће и задовољства, послератном друштвеном развоју. Овакви јубилеји и заслужују највиша признања.

Извршни одбор Савеза филателиста Србије, Издавачки савет и Редакциони одбор часописа „Филателиста“ честитају САФУ БиХ на високом признању и желе да оно свима нама значи нов и још снажнији подстицај у развоју друштвене активности на пољу филателије, од појединачних друштава и клубова до југословенске филателистичке организације.

DOGAĐAJI IZ NOB I ORUŽANE SNAGE SFRJ NA NAŠIM MARKAMA

Milan V. Petković

Prvi pokušaji organizovanja poštanskog saobraćaja Nove Jugoslavije, vezani su za ime partizan i Narodnooslobodilačku vojsku Jugoslavije (Partizanska pošta, Pošta Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije, OF Slovenija i slično). I prvi pokušaji izrade maraka su takođe vezani za taj dragi motiv — partizani i naša Narodnooslobodilačka vojska. Jedna od naših prvih serija maraka, izdata 10. oktobra 1945. godine, ima kao motiv partizane i njihov život i borbu a delo je istaknutih umetnika Đ. Andrejevića Kuna, I. Markovića, D. Mihailovića, S. Strela i A. Andrejevića. Na markama su prikazani partizani na maršu i u borbi, partizanka sa razvijenom zastavom i puškom, istorijski grad Jajce i legenda naše NOB-e, vrhovni komandant, maršal Tito. Deset dana kasnije, pojavila se i prigodna marka povodom godišnjice oslobođenja glavnog grada Jugoslavije, Beograda. Od 1. aprila 1946. do februara 1950. godine, štampano je pet redovnih (pomoćnih) izdanja maraka sa partizanskim motivima sa raznim pretiscima vrednosti i naziva države i u izmenjenim bojama.

U čast godišnjice pobeđe nad fašizmom, 9. maja 1946. godine, puštena je u opticaj serija od tri marke u vrednosti 1,50, 2,50 i 5 dinara. Crtež na markama simbolično prikazuje pobeđu: petokraka zvezda od koje polaze zraci slobode uokvirena je elipsom po kojoj je prikazana Narodnooslobodilačka vojska u maršu. U gornjim uglovima marke, u malim kvadratima, su likovi partizana i partizanke a u donjim oznaka vrednosti. Uglovi su povezani natpisima »Jugoslavija« (gore ćirilicom, dole latinicom) i datumima (desno 9. V 1945, levo 9. V 1946.).

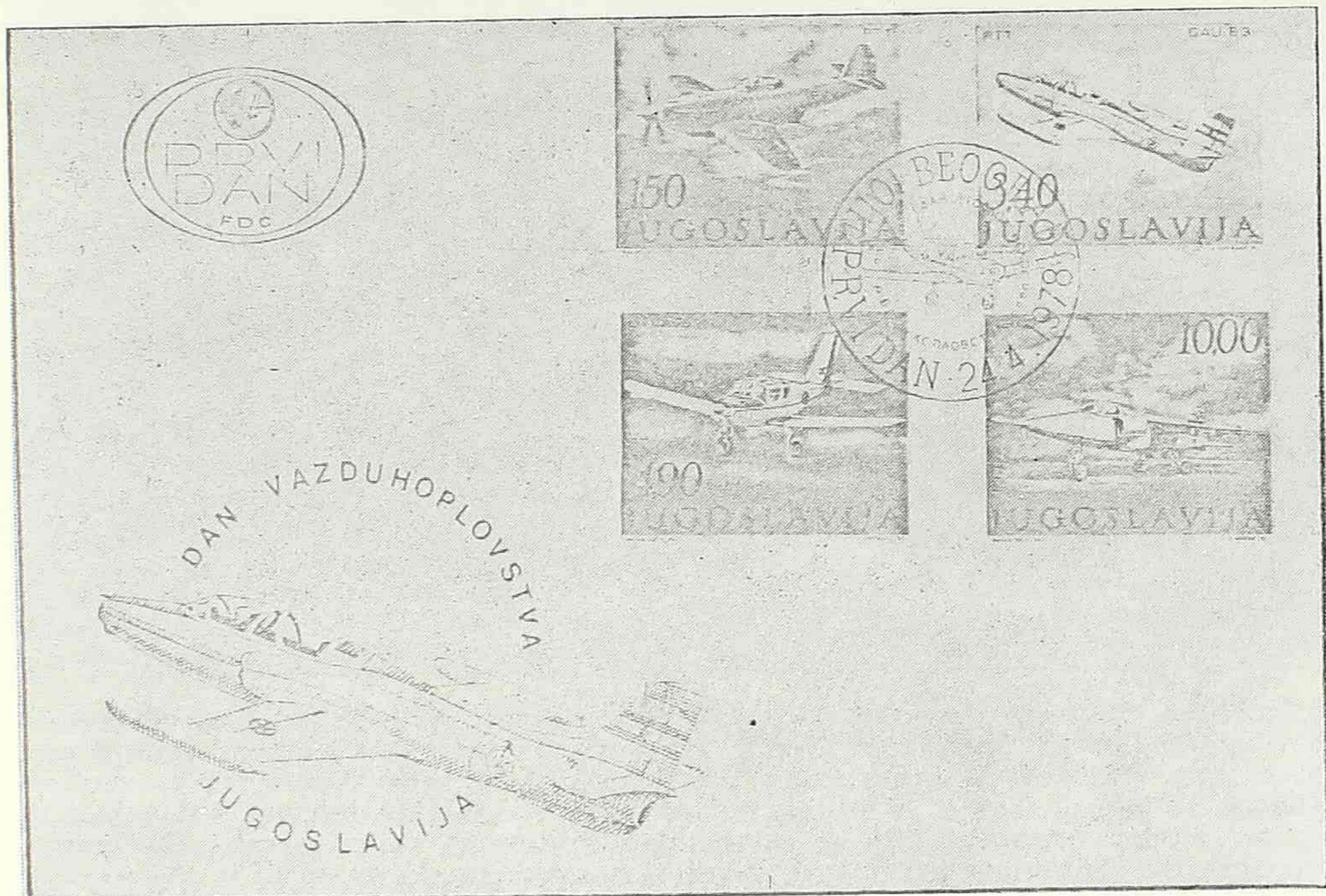
Dan mornarice 1950. godine bio je tema serije od šest maraka koje su puštene u opticaj 29. novembra iste godine. Na marki od 3 dinara prikazan je partizanski leut, jedan od mnogih brodića kojima su naši partizanski mornari postizali prve pobeđe na moru nad mnogostruko jačim i opremljenijim fašističkim ratnim brodovima. Iz tih malih, drvenih brodića, na kojima su plovili srčani Titovi mornari, izrasla je naša ratna mornarica, ponos naših naroda i siguran čuvar našeg mora. Povodom Dana mornarice, 10. septembra 1952. godine, na dan formiranja prve partizanske pomorske jedinice u malom mestu Podgora, izdata je serija od tri marke a na marki od 15 dinara prikazan je deo panorame Splita sa istorijskim zvonikom na čijem vrhu je jedne daleke ratne godine, uprkos budnom oku okupatora, osvanula crvena zastava, simbol borbe za slobodu.

Učenik Mitar Nikola iz Novog Sada uzeo je podmornicu kao motiv na svom crtežu kojim je čestitao našim mornarima Dan mornarice a njegov crtež je korišćen za marku izdatu 1976. godine povodom susreta dece Evrope na priredbama pod imenom »Radost Evrope«. Desetogodišnjice ustanaka naroda naših republika obeležene su nizom serija od po dve marke na kojima su prikazani naši narodni heroji, inicijatori i pokretači narodnih ustanaka. Likovi narodnih heroja su korišćeni još u nekoliko navrata kao motivi na markama, 1968. godine (povodom proslave 25. godišnjice II zasedanja AVNOJ-a) i 1973. godine (povodom Dana Republike).

Istorijskog 22. decembra 1941. godine, u malom mestu Rudo, formirana je Prva proleterska brigada, prva velika jedinica naše buduće armije. U čast tog velikog dana, 22. decembra 1951. godine, puštene su u opticaj dve marke (od 15 dinara za redovnu i od 150 dinara za avionsku poštu). Crtež na marki za redovnu poštu prikazuje vojnika-graničara kraj graničnog kamena i Partizansku spomenicu 1941. Za motiv na marki za avionsku poštu uzet je lik Vrhovnog komandanta a isti crtež je i na prigodnom kovertu koga je izdala podružnica Zemun, Saveza filatelista Srbije, povodom izložbe maraka u čast Dana armije.

Mnogi događaji, slavne bitke i pobjede naše NOV-e, historijski značajna mesta i narodni heroji Jugoslavije našli su mesta u izdavačkim programima PTT i klubova i udruženja filatelista širom zemlje. Tako je epopeja na Sutjesci obeležena prigodnim markama, kovertima prvog dana i prigodnim žigovima 1. jula 1958, povodom proslave petnaeste i 3. jula 1963. godine, povodom proslave dvadesete godišnjice bitke na Sutjesci. Dvadeseta godišnjica narodnog ustanka za oslobođenje od fašističkog okupatora i početka naše revolucije, obeležena je serijom maraka, spomen blokom, prigodnim žigom i kovertom prvog dana. Dolazak Vrhovnog štaba NOVJ na ostrvo Vis obeležen je izdavanjem marke na kojoj je isti motiv kao i na marki početne vrednosti serije štampane povodom 20. godišnjice bitke na Sutjesci: reprodukcija grafičkog lista »Partizani na maršu« Đorđa Andrejevića Kuna.

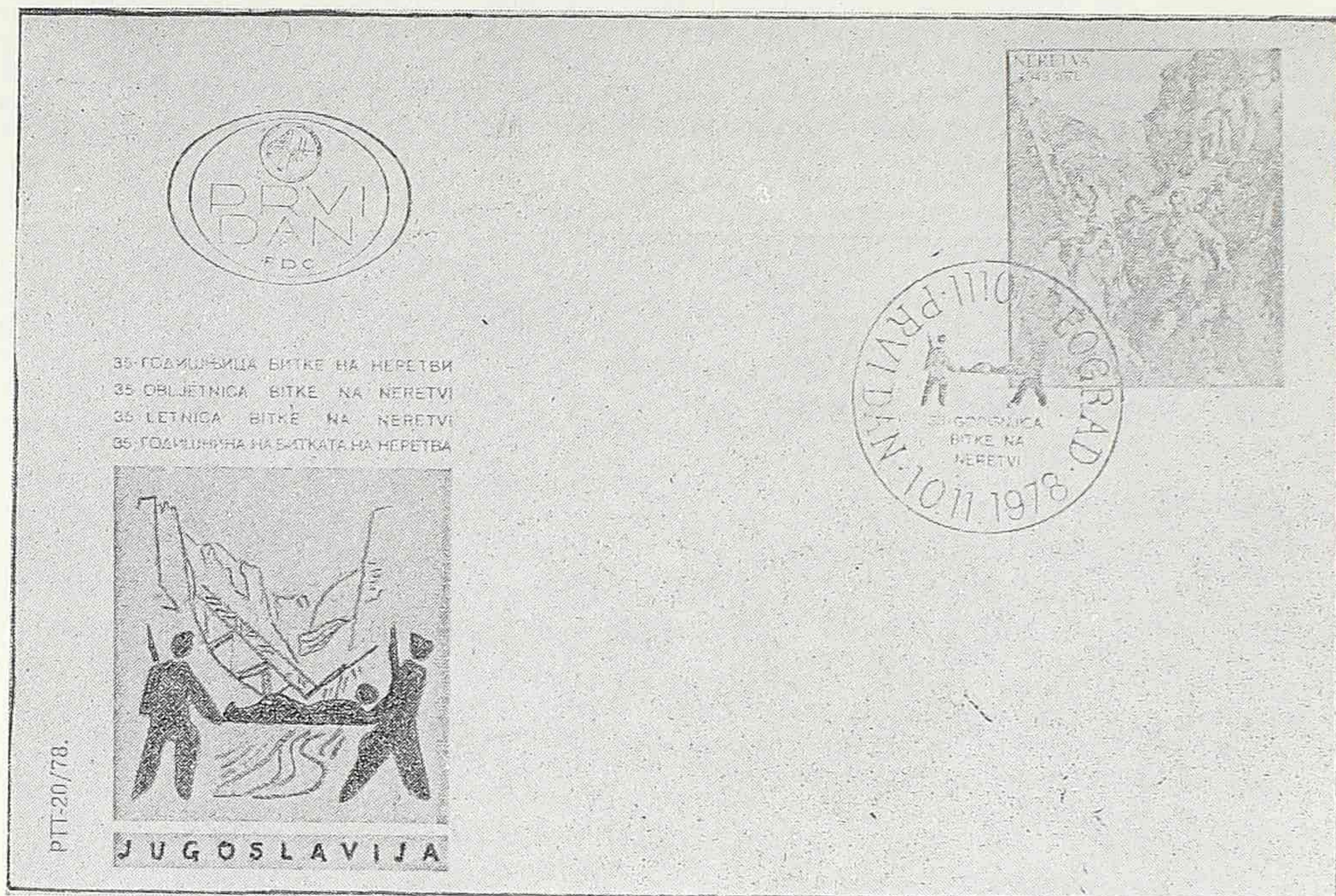

I grafika »Kurir Jovica« je našla mesto u filateliji. Pionirske igre »20 godina u slobodi« obeležene su markom na kojoj je reprodukovan lik tog nejakog dečaka-borca koji je, kao i hiljade njegovih vršnjaka, prkosno nosio oružje i položio svoj život za lepšu budućnost dece Jugoslavije.

Na marki kojom je obeležena dvadeseta godišnjica rađanja naše Armije simbolično je prikazana uloga Armije u čuvanju mira, slobode i prosperiteta zemlje. A nekoliko godina ranije (1956.), naša zemlja je dala svoj prilog očuvanja mira u svetu, uključivši odred JNA u mirovne snage OUN na Sinaju. Odred je časno izvršavao poverene zadatke i bio jedna od najcenjenijih jedinica u sastavu oružanih snaga OUN (UNEF). Boravak odreda JNA na Sinaju obeležen je kovertima sa simbolom Organizacije ujedinjenih nacija i natpisom »UNEF« koje su pripadnici odreda koristili u privatnoj prepisci. Iste godine, ZJPTT je obeležila godišnjicu JNA izdavanjem serije ilustrovanih dopisnica. Na ilustracijama su bili motivi iz NOB-e i posleratnog razvoja JNA, a na svakoj ilustraciji je bio simbol: lovorov venac u kome su brojke 1941 — 1956. Frankaturna vrednost dopisnice je bila 10 dinara*, a otisnuta marka iste boje i sadržaja kao i odgovarajuća marka serije sa motivima iz raznih grana privrede (Katalog maraka jugoslovenskih zemalja, odeljak Jugoslavija, kataloški broj 551, izdanje Biroa za poštanske marke). Novinskoizdavačka ustanova »Narodna armija« je takođe prigodom raznih vojnih praznika, u više navrata, štampala razglednice i koverta sa motivima iz života pripadnika JNA i TO i raznih aktivnosti vojnika i starešina naših oružanih snaga. Ta izdanja su naišla na topao prijem kod vojnika i starešina a korišćena su za privatnu prepisku vojnih lica.

Spomenici iz NOB bili su tema serije maraka puštene u opticaj 1974. godine. Serija je stavljena u opticaj po delovima i to: 30. januara vrednosti od 20 i 50 dinara, 5. februara marka od 10 dinara a 29. maja vrednosti od 3, 4,50 i 5 dinara. Na markama su prikazani spomenici u Ljubljani, na Kozari, Belištu, Sutjesci, u Podgariču i u Kragujevcu.

Veliki svetski praznik, 30 godina od pobede nad fašizmom, obeležen je

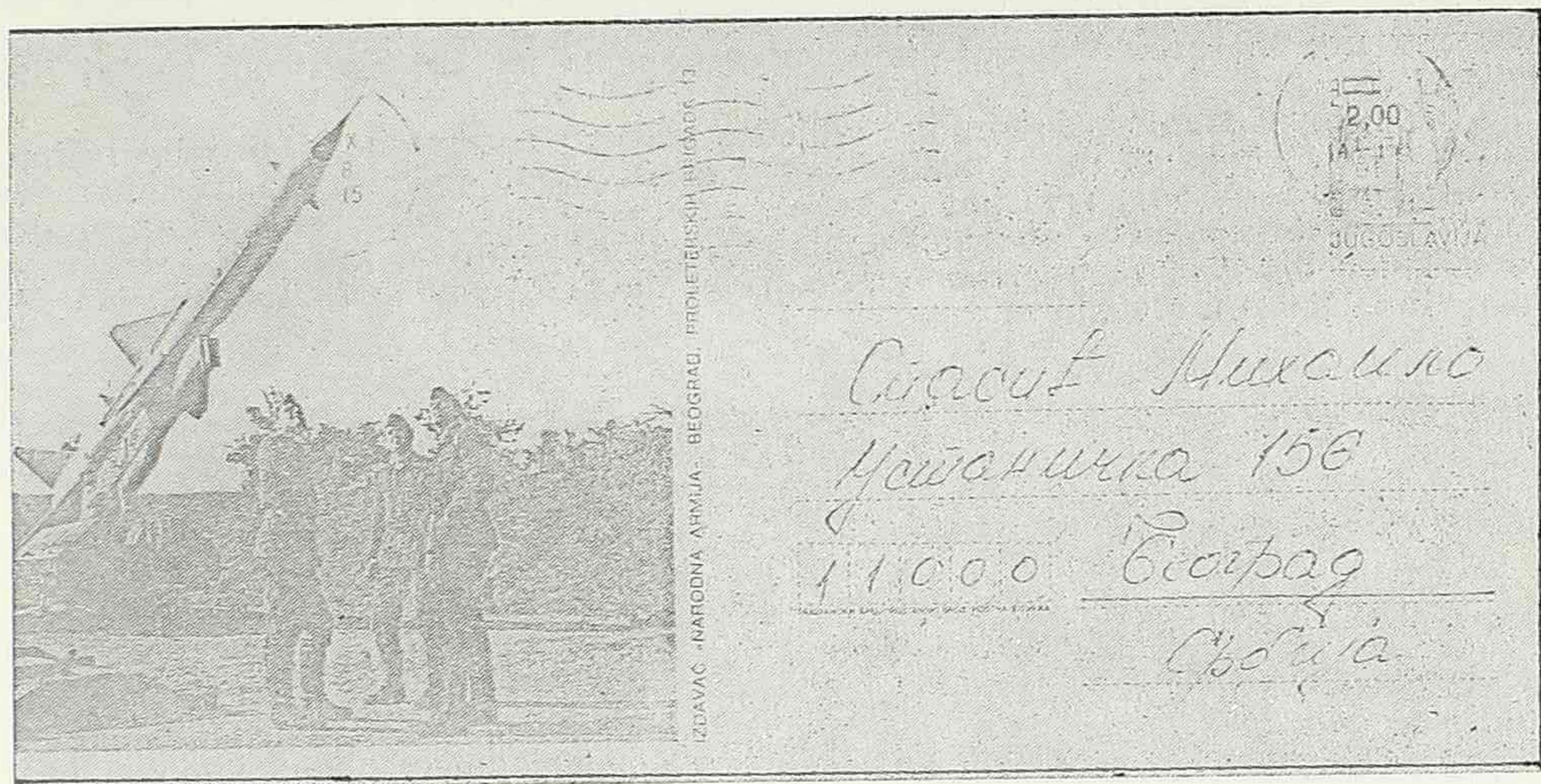
prigodnom markom u vrednosti od 3,20 dinara a na marki je prikazan spomenik borcima palim na Sremskom frontu, prostoru na kome su izvršene zadnje pripreme za ofanzivu radi konačnog izbacivanja fašističkog okupatora iz zemlje. Značaj Sremskog fronta je utoliko veći što je predstavljao integralni deo jednog opšteg fronta saveznika koji se neumoljivo kretao ka srcu fašističke Nemačke. Doprinos naših boraca toj opštoj završnoj ofanzivi je skromno ali dostojno obeležen markom za koju je nacrt dao umetnik A. Milenković koristeći kao motiv spomenik vajara Dušana Džamonje i simbol slobode u socijalizmu — petokraku zvezdu sa srpom i čekićem i brojkama 1945 — 1975.

I naše Ratno vazduhoplovstvo i protivvazdušna odbrana je poslužilo kao motiv u filateliji. Pored više prigodnih koverata koje su izdavala filatelistička društva širom zemlje, ZJPTT je, 21. aprila 1978. godine, izdala seriju od četiri marke na kojima su prikazana dostignuća domaće vazduhoplovne industrije, avioni S-49A, Galeb-3, Utva-75 i Orao. Istog dana je pušten u opticaj koverat prvog dana i prigodni žig.

Najhumanija bitka Drugog svetskog rata, bitka na Neretvi, je takođe bila tema za marku izdatu povodom 35. godišnjice te duboko humane bitke naše NOV-e u kojoj je borba za čoveka, najveće blago našeg društva, bila motorna snaga i pokretač boraca i komandanata naše slavne armije. Za bitku na Neretvi, Drug Tito kaže: »Bitka za ranjenike u četvrtoj ofanzivi bila je jedinstvena u svijetu. Mi smo preduzeli sve što je bilo moguće da ih zaštitimo. Naši borci nikada zbog toga nisu negodovali. To je za nas bio značajan moralni faktor, jer su ranjenici znali da neće biti ostavljeni. I upravo činjenica da su u izvjesnim situacijama ginula po dva do tri borca za jednog ranjenika još je više jačala moral naše vojske.«**)

Ova bitka, karakteristična i specifična po nizu elmenata koji joj daju lični pečat, ogromna je vojnička i moralna pobjeda u kojoj je došlo do izražaja ne samo besprimerno junaštvo boraca, naroda i ranjenika, već i izvanredno strateško umeće Vrhovnog komandanta, Druga Tita. Veštim manevrom i smelo sprovedenom zamisli, naše jedinice, sa preko 4.000 ranjenika i bolesnika, uspele su

da se izvuku iz smrtonosnog čeličnog obruča neprijatelja i još jednom pokažu svetu da su odlučna volja i samopregor naroda, uz pravilno usmeravanje i mudro rukovođenje, sposobni da izvojuju pobjedu nad mnogostruko nadmoćnijim neprijateljem. Kao motiv za marku, korišćena je umetnička slika »Prelaz preko Neretve« akademskog slikara Ismeta Mujezinovića a grafičko rešenje marke je dao slikar A. Milenković. Sem marke, izdat je i koverat prvog dana na čijoj ilustriranoj strani je simbolično predstavljen kanjon Neretve, srušeni most kod Jablanice i borci koji nose ranjenike. Prigodni žig je imao natpis »35. godišnjica bitke na Neretvi« iznad koga je silueta boraca koji nose ranjenika, ista kao na kovertu.

Pored ovih, bilo je i više izdanja prigodnih koverata i žigova koje su izdala filatelistička društva iz raznih krajeva zemlje, sa večno živom temom, svima nama bliskom — naše oružane snage i događaji iz NOB-e.

NAPOMENE: *) Od 1966. godine, frankaturna vrednost se označava u novim dinarima (kurs: 100 dinara — 1 novi dinar).

***) Tito: Vojna dela, tom 4, str. 75, VIZ Beograd 1972.

LITERATURA:

1. Vojna enciklopedija, II izdanje, tomovi 5 i 10, VIZ Beograd 1973 — 1975. godine,
2. Tito: Vojna dela, tom 4, VIZ Beograd 1972. godine,
3. V. Dedijer: Dnevnik, »Jugoslovenska knjiga« Beograd 1951. godine,
4. Milan V. Petković: Vojnopoštanski saobraćaj jugoslovenskih zemalja u svetskim ratovima, »Filatelist« broj 176/78,
5. Stanley Gibbons Europe 3 — foreign stamp catalogue, 3. izdanje, Stanley Gibbons Publications Ltd. London 1978. godine, str. 640—682.

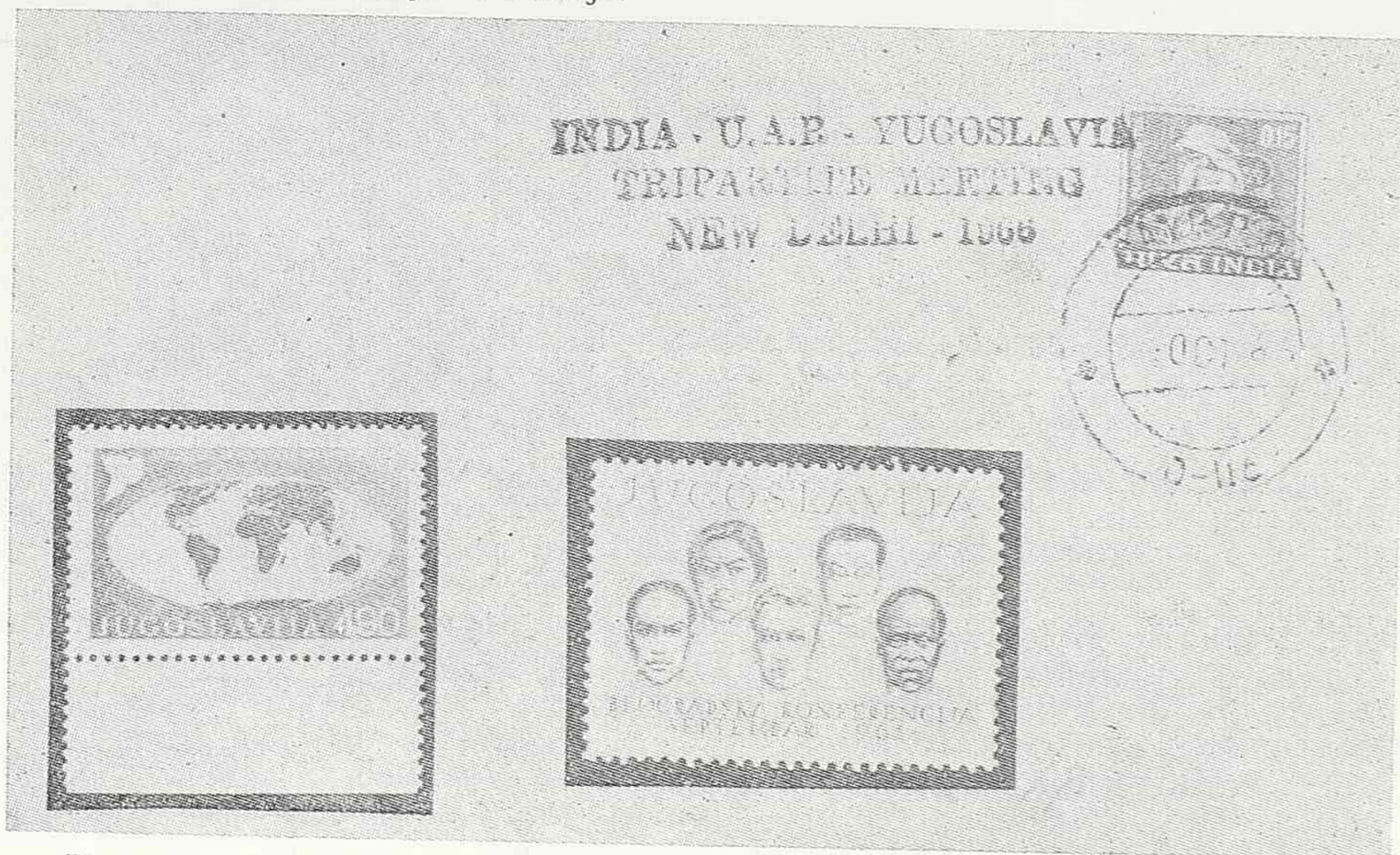
SVOJIM ČITAOCIMA I SVIM FILATELISTIMA IZDAVAČKI SAVET I REDAKCIONI ODBOR ČASOPISA »FILATELISTA«, UPUĆUJU SRDAČNE NOVOGODIŠNJE ČESTITKE I NAJBOLJE ŽELJE ZA SREĆNU I USPEŠNU NOVU 1980. GODINU.

NESVRSTANOST NA POŠTANSKIM MARKAMA

Ivan Jakič

Jugoslavija, Tito, revolucija, samoupravljanje, nesvrstanost predstavljaju neiskorišćenu temu za stvaranje filatelističkih zbirki. Poslednja akcija Muzeja »25. maj« u Beogradu, koji je, u saradnji sa Udruženjem filatelističkih saveza Jugoslavije, organizovao jugoslovensku izložbu »TITO U FILATELIJI«, dokazala je da se jugoslovenskim filatelista pruža velika prilika i mogućnost za stvaranje tematskih zbirki koje na poseban, filatelistički, način prikazuju život i rad Predsednika Tita, istoriju i aktivnost Saveza Komunisti, našu socijalističku revoluciju itd. Na ovakav način stalno upozoravamo na širi društveni značaj filatelije.

I osnovni trend naše spoljne politike, politiku nesvrstanosti, drugim rečima, zauzimanje i borba za mir i bezbednost u svetu, uklanjanje uzroka međunarodne zategnutosti i sukoba, stvaranje teritorija mira, ostvarivanje principa suverenog jedinstva i teritorijalne integritete, unapređenje ekonomske, kulturne i druge saradnje itd., možemo na reprezentativni način da prikažemo u filateliji. Jedan deo toga videli smo i u Muzeju »25. maj«.

U ovom sastavu nastojaću da vam približim filatelistički materijal na temu nesvrstanost i nadam se da ću zainteresovati mnoge filateliste da pristupe stvaranju zbirke na ovu temu ili da markama i kovertima na temu nesvrstanosti prošire takozvanu »najlepšu temu« — Tito.

Ovaj prilog u stvari sumira sve što je štampano na ovu temu. Ne name-
ravam baš sve izneti, da ne ispadne kao predlog, ali nadam se da ću svojim iz-
laganjem izazvati i ostale koji prikupljaju materijal na ovu temu da se jave,
da dopune moje izlaganje i da daju nove inicijative.

Smatram da u zbirci treba prikazati osnivače pokreta nesvrstanosti, zemlje-
-učesnice Prve konferencije u Beogradu 1961. godine, dalji razvoj pokreta (od 25
zemalaja-učesnica na Beogradskoj konferenciji do preko 100 na VI. Konferenciji
u Havani), značaj i ciljeve pokreta, konferencije i druge susrete na vrhu itd.

U svom izlaganju ograničiću se na sledeće elemente:

a) OSNIVAČI POKRETA NESVRSTANOSTI

Na više listova* na odgovarajući način možemo prikazati osnivača pokreta
— predsednika SFRJ Josipa Broza-Tita, indijskog premijera Jawaharlala Nehrua
i egipatskog predsednika Gamala Abdel Namera.

* Obim zbirke povećava se ako uključimo kovertu prvog dana ili spomen kovertu sa prigodnim žigovima.

ZJPTT štampana je niz lepih koverata prvog dana, sa markama u čast rođendana Predsednika Tita, a i mnoga filatelistička društva širom Jugoslavije štampana su veliki broj uspelih spomen koverata i maximum karata sa likom druga Tita. Indija je štampana više maraka sa likom Jawaharlala Nehrua (n. pr. Yvert 174, 178 itd.). Marka sa likom Nehrua štampana je i u Sovjetskom Savezu (Yvert 2850), a isto važi i za G. A. Namera (Egipat: Yvert 654, 834, 835..., s tim što je i niz afričkih zemalja, u povodu njegove smrti 1970. godine, štampano marke sa njegovim likom: Centralnoafrička Republika — Y96 avionska pošta, Mali — Y113 avionska pošta, Niger — Y146/147 avionska pošta, Mavretanija — Y111 avion, Senegal — Y108 avion, Čad — Y84 avionska pošta itd.).

Bilo bi poželjno da u ovom kontekstu prikazemo na jednom listu i istaknutog teoretičara nesvrstanosti — pokojnog Edvarda Kardelja (marka sa njegovim likom štampana se 1980. godine).

b) ZEMLJE — ČLANICE POKRETA

Na veoma interesantan način možemo prikazati i zemlje-članice pokreta nesvrstanosti, barem zemlje-učesnice I. Konferencije u Beogradu, i to Jugoslaviju, Indiju, Egipat (UAR), Burmu, Cejlon, Kipar, Gabon, Alžir, Afganistan, Kambodžu, Kubu, Etiopiju, Gvineju, Indoneziju, Irak, Liban, Mali, Nepal, Somaliju, Tunis, Jemen, Maroko, Saudi Arabiju i Sudan. Pošto su sve ove zemlje štampane odgovarajuće marke, možemo ih i predstaviti (marke, sa geografskim kartama ovih zemalja, zastavama i grbovima, rukovodiocima odnosno države...).

Izbor ovih materijala je velik i prepušta se kreaciji pojedinaca koji žele formirati zbirku. Isto važi i za predstavljanje zemalja koje su se nakon Beogradske konferencije pridružile pokretu.

c) CILJEVI POKRETA

Prilikom pregleda kataloga ubrzo ćemo naići na marke koje na odgovarajući način simbolizuju ulogu, a u većini slučajeva i ciljeve pokreta.

d) KONFERENCIJE I DRUGI SUSRETI NA VRHU

Sve zemlje — organizatori susreta na vrhu štampane su u čast ovog značajnog događaja odgovarajuće marke.

I Konferencija nesvrstanih zemalja u Beogradu (septembar 1961. godine): 4 marke i blok (kataloški broj 832-833, 834-835, blok br. 8)

Filatelističko društvo Slavonki Brod štampano je u čast ovog događaja spomen koverat (21. 10. 1961 — II filatelistička izložba u čast 20-godišnjice narodnog ustanka i Beogradske konferencije), a u Zagrebu dat je na korišćenje prigodni žig.

U čast održavanja Beogradske konferencije Gana je 1961. godine štampana 3 marke.

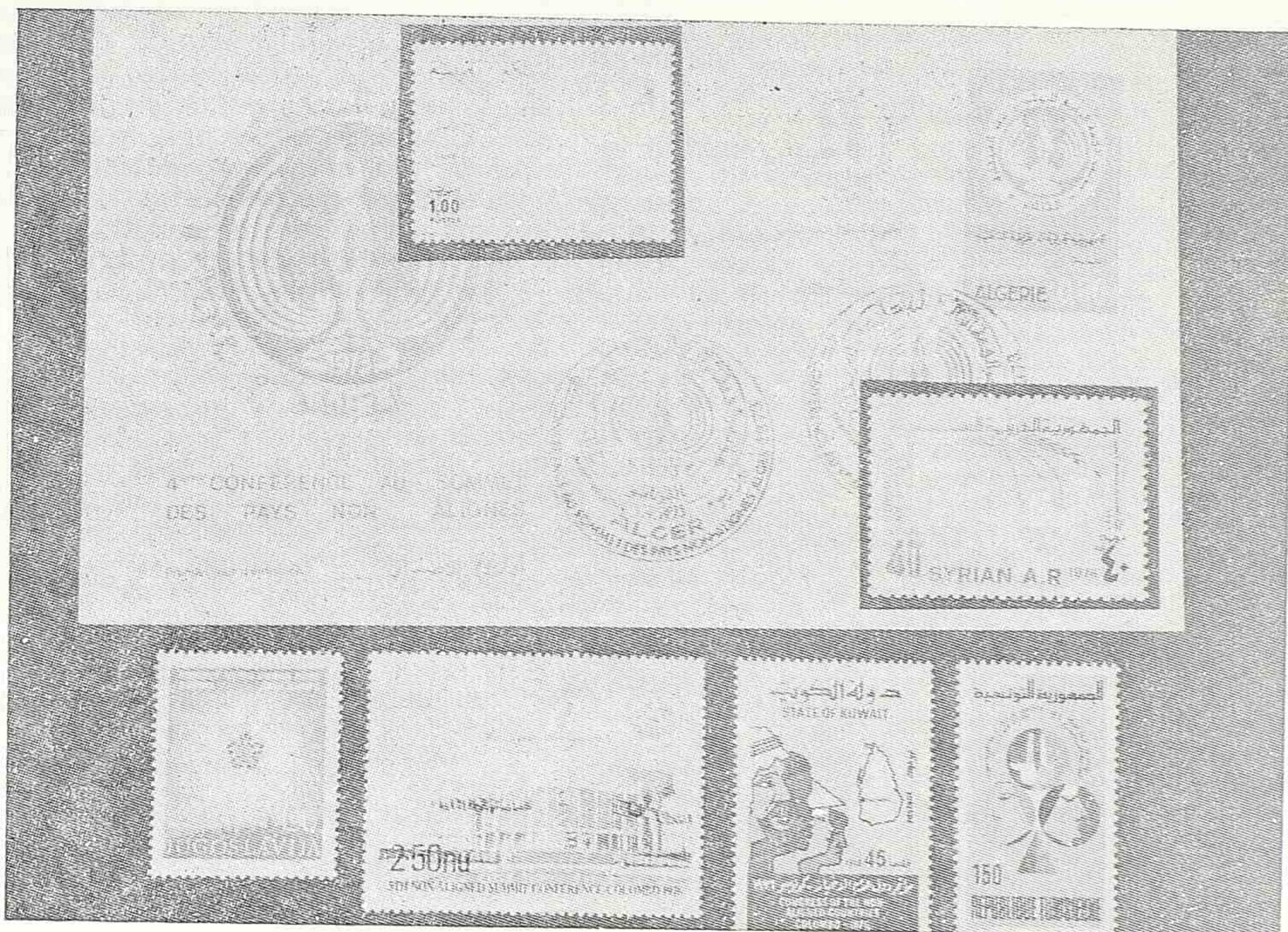
II Konferencija u Kairu Egipat (oktobar 1964. godine):
1 marka (Yvert broj 624)

III Konferencija u Lusaki, Zambija (septembar 1970. godine):
1 marka Yvert 65)

IV Konferencija u Alžiru (septembar 1973. godine):
2 marke (Yvert 576-577)

V Konferencija u Kolombu, Šri Lanka (avgust 1976. godine):
2 marke sa likom Sirimavo Bandaranaike

VI Konferencija u Havani, Kuba (septembar 1979. godine):
4 marke (3 u aprilu, 1 u septembru).
Butan — 2 marke.

U čast V Konferencije u Kolombu niz država obeležilo je ovaj događaj štampanjem maraka, i to:

- Jugoslavija (1 marka, kat. br. 1543)
- Sirijska Arapska Republika (2 marke Yvert 468-469)
- Butan (2 marke, Yvert 506-507)
- Kuvait (3 marke, Yvert 674-676)
- Tunis (1 marka, Yvert 838)
- Maroko (1 marka, Yvert 784)
- Nepal (1 marka, Yvert 308)
- Libija (1 marka, Yvert 587)
- Haute-Volta (2 marke, Yvert 391-392)
- Narodna Demokratska Republika Koreja (1 marka — Yvert 1409).

U čast održavanja Konferencije ministara inostranih poslova nesvrstanih zemalja marke su štampane sledeće zemlje: Gvajana 1972. godine (4 marke, Yvert 398-401), Peru 1975. godine (1 marka, Yvert 405) i Jugoslavija 1978. godine (katalogski broj 1618).

U čast susreta triju predsednika — Josipa Broza-Tita, Indire Gandhi i Gamala Abdela Nasera — u Nju Delhiju štampana su 2 spomen koverta. Na kovertima ispisano je u tri reda: INDIA — U.A.R. — YUGOSLAVIA/TRIPARTITE MEETING/NEW DELHI — 1966, a na korišćenje data su dva prigodna žiga (RASHTRAPATIBHAW; CAMP P. O. 0-116).

e) TITOVE MISIJE MIRA I PRIJATELJSTVA

Smatram neophodnim da se u zbirku na temu nesvrstanosti uvrste i filatelistički objekti koji ukazuju na razgranatu spoljno-političku aktivnost Predsednika Tita, njegove misije mira i prijateljstva:

- Njujork, 22. septembra 1960. godine. Prigodan koverat Ujedinjenih nacija i specijalni žig povodom govora Predsednika Tita u Generalnoj skupštini OUN;
- Februar — jun 1961. godine, Maribor. Prigodni koverti u izdanju FD Maribor, sa markama i žigovima zemalja Afrike koje je posetio drug Tito na Putu mira (Togo, Gana, Tunis, Maroko, UAR, Libija, Gvineja);
- 1963, 15. oktobar, Meksiko. Koverat prvog dana (FDC), povodom posete Predsednika Tita Meksiku (Meksiko je štampao marku u čast posete druga Tita — Yvert 238, avionska pošta);
- 1963, 19. septembar, Rio de Žaneiro. Koverat prvog dana, povodom posete Predsenika Tita Brazilu (štampana je i marka: Yvert 740);
- 1966, 10. maja, Šibenik i Murter. Prigodne koverte i specijalni žigovi povodom povratka Predsednika Tita sa Puta mira iz UAR;
- Pjongjang, NDR Koreja (30. avgust 1977. godine). Koreja je u čast susreta Kim II Sunga i druga Tita štampala četiri poštanske marke.

Nadam se da sam uspeo u nastojanju da vas upoznam sa svim filatelističkim materijalima za zbirku na temu nesvrstanosti.

ЈУБИЛЕЈ ПРВОГ СРПСКОГ УСТАНКА

Прим. др. Бранислав К. Новаковић

ПРВИ СРПСКИ УСТАНАК 1804 — 13, устанак српског народа, прекретница у његовом историјском развоју; њиме су Срби почели самостално водити националноослободилачку и антифеудалну борбу против турске власти.

(Мала енциклопедија Просвета, Београд 1978., књига 2, страна 904)

У оквирима југословенске тематике у филателији, Први српски устанак је посебно поглавље и по своме историјском значају за овај део Европе и по своме значају за југословенску и српску историју. Као такав добио је своје место у филателији.

У јубиларној 1904. години, приликом прославе 100-годишњице Првог српског устанка, 8. (21.) септембра те године пуштена је у течај у тадашњој краљевини Србији пригодна серија од пет вредности у парама (5, 10, 15, 25 и 50) и три у динарима (1, 3 и 5). Нацрт за марке је дао вајар Б. Јовановић и на вредностима у парама приказани су рељефни ликови-профили Карађорђа и краља Петра I а на динарским вредностима приказана је алегоријски група учесник Првог српског устанка. Рез за марке је дао Е. Мушон, а штампање је обављено у Државној маркарници у Београду на тањем глатком и порозном папиру. Поред изражених нијанси у боји и разлика у дебљини папира, код вредности у парама неки сакупљачи у Немачкој, као скривалицу, пронашли су да када се ове марке обрну, између глава се појављује „досмртна маска“ убијеног краља Александра Обреновића, што је гравер Е. Мушон категорички порицао. У Првом светском рату из Државне маркарнице у Београду, непријатељски војници су опљачкали недовршене табаке ових марака и то су они познати незупчани и делимично, тј. окомито зупчани комади. Постоје две врсте фалсификата: старији у каменотиску тзв. Фурнијеов (Fournier) на дебљем папиру и нејасне штампе и каснији у фотолитографији нешто мањег формата марака. Оригинали су штампани у књиготиску у табацима са четири поља по 5 X 5 марака, што чини 100 комада, али су табаци без маргина. Такође позната су услужна и лажна жигосања.

У периоду краљевине Југославије тема Првог српског устанка није била заступљена ни на маркама, ни на целинама, ни на пригодним поштанским жиговима с изузетком Опленца, меморијалне цркве изнад Тополе у којој су сахрањени делови Карађорђевог тела. Оплепац се појавио на више целина у III, IV и V издању дописница са сликама као и споменик Доситеју Обрадовићу у Београду (али са погрешним потписом под сликом, оглашавајући овај

споменик за Панчићев). У том периоду Оплепац се нашао и на више поштанских марака. У редовном издању за ваздушну пошту од 15. јуна 1934. марка од 3 динара приказује Оплепац. Ова марка је позната на обичном и на танком заштићеном папиру. Иста марка појавила се 1. јануара 1935. године са црним оквиром. Типична грешка код 41. марке у табаку је натпис „ЈУГОСЛАВИЈА”. Поред оригинала, који је зупчан 12 1/2, постоји и фалсификат у чешљастом зупчању 12 1/2. И без црног оквира и са црним оквиром ова марка постоји у министарским албумима. На пригодном издању „Мала Антанта” изашлом 1. јула 1937. године на обе марке (3 динара и 4 динара) налази се такође црква на Опленцу. Познато је код ових марака више типских грешака и комбинација зупчања. Постоје и у министарским албумима.

У годинама Другог светског рата, у пригодном спомен издању за 1. децембар 1943. године Југословенске избегличке владе у Лондону, на маркама пригодне серије, и односно спомен-блока, налазе се на 2 динара лик црногорског владара, владике и песника Петра Петровића Његоша, који је „Горски Вијенац” посветио Карађорђу Петровићу, на марки од 4 динара лик Вука Стефановића Караџића, велике културне личности и писца о Првом устанку Срба и на марки од 10 динара, лик Борба-Карађорђа Петровића. Ове марке су прештампане и претисцима „авиона” и претиском „1945”. У издањима италијанске окупације Црне Горе, лик Петра Петровића Његоша налази се на марки од 20 лира издатој 9. маја 1943. године у оквиру редовне серије. Лик Вука Стефановића Караџића представљен је на целинама од 1,50 и 2 динара издања за окупирану Србију (Немачка окупација). Дописница од 2 динара биће прештампана као прва дописница издата за ДФ Југославију.

Стопедесет година Првог српског устанка 1954. године врло је видно обележено у филателији Југославије. Пригодно издање од четири марке 3. октобра 1954. године обележило је овај јубилеј. На марки од 15 динара приказана је застава из Првог српског устанка, на марки од 30 динара устанички топ, на марки од 50 динара приказан је печат Правтељствујућег совјета — прве владе ослобођене Србије, а на марки од 70 динара лик Борба-Карађорђа Петровића (1752. — 1817.) вође устанка. Ова серија налази се и на коверту првог дана у издању „Југофилателије” Београд као и на коверту за Другу филателистичку изложбу Савеза филателиста Србије у част 150 година I српског устанка одржану од 3. до 10. октобра 1954. године. На изложби је била истурена пошта — одељак поште Београд 1 са пригодним поштанским жигом. Са претиском СТТ ВУЈНА 8. октобра 1954. године пуштена је иста серија у течај за подручје ВУЈНА СТТ, које ће убрзо ући у састав матице земље, чиме је прослави јубилеја дат општејугословенски значај. Код овог издања постоје две врсте коверата првог дана, један у издању Филателистичког клуба у Коприву и други у издању „Југофилателије”. Слепом барду Првог српског устанка Филипу Вишњићу (1765. — 1835.) посвећена је пригодна марка од 100 динара у оквиру другог пригодног издања посвећеног славним људима Југославије, које је пуштено у течај 25. децембра 1954. године. Марка постоји и на коверту првог дана. Приликом прославе 200-годишњице рођења првог српског дипломате новијег времена и књижевника, проте Матеје Ненадовића пуштена је у течај 4. фебруара 1977. године пригодна марка од 4,90 динара са ликом слављеника. Ова марка постоји и на коверту првог дана. Лик Доситеја Обрадовића (1742. — 1811.), првог министра просвете устаничке Србије налази се на марки од 25 динара издатој 10. децембра 1963. године, у оквиру петог пригодног издања посвећеног знаменитим људима Југославије. Ова марка постоји и на коверту првог дана изласка марке. Доситеју је посвећено и више пригодних поштанских жигова. Такође издата је и одговарајућа максимум

карта у издању Савеза филателиста Србије. Вук Стефановић Караџић (1787. — 1864.), отац српског језика и велика културна личност устаничке Србије, приказан је 27. септембра 1947. године, поводом 100-годишњице реформе српског правописа, на једној марки од 2,50 динара. Вуку је посвећена и марка од 30 динара у петом пригодном издању посвећеном заслужним људима Југославије, издатом 10. децембра 1963. године. Ова знаменита личност са овом марком нашла се и у саставу коверта првог дана и на максимум карти у издању филателиста Србије. Поводом 100-годишњице епа „Горског Вијенца“, који је посвећен Караџићу, пуштена је у течај пригодна серија 8. јуна 1947. године и на маркама се налази приказано прво издање овог дела, односно лик песника и владике Петра Петровића Његоша. Поводом 100-годишњице смрти Петра Петровића Његоша — владике Рада, 29. новембра 1951. године, пуштена је у течај пригодна марка од 15 динара, која носи његов лик. Такође, у петом пригодном издању посвећеном знаменитим људима које је пуштено у течај 10. децембра 1963. године, на марки од 100 динара налази се лик владике Петра Петровића Његоша. И ова марка налази се на коверту првог дана. Такође, Његошу су посвећени и неки пригодни поштански жигови, а његова вечна кућа на Ловћену налази се и у грбу Црне Горе који се налази на једној марки (из 1949. године), посвећеној Дану републике, а тим поводом издата је и једна максимум карта.

Како се види из напред изнетог, највећи део тематике означен је у обележавању јубилеја у социјалистичкој Југославији. Тек ново друштво достојно је обележило историјски значај и личности Првог српског устанка.

У НР Румунији, са две серије дописница (у зеленој боји и плавој боји) 1969. године и једним пригодним ковертом са поштанским жигом од 19. октобра 1969. године, обележен је последњи дан рада поште на дунавском острву Ада Кале, које сада прекривају воде Бердапског језера. На овом острву су устаници сугостили и погубили злогласне крвнике Првог српског устанка, познате београдске дахије.

Толико смо до сада успели да забележимо на ову значајну историјску тему. Васељенски филозоф, ловћенски див и црногорски владика Раде Томов Његош у последњем посветном реду александринца у „Горском вијенцу“ овако је оценио снагу Првог српског устанка:

„... бјежи, грдна клетво, с рода, — завјет Срби испунише!
У Бечу на ново љето 1847. года. СОЧИНИТЕЉ”

FLORA NA MARKAMA

Stjepan Malčić

RAZVOJ TEMATSKE FILATELIJE

U prvim decenijama postojanja filatelije bilo je pravilo da zbirka obuhvata žigosane poštanske marke celog sveta. To je bilo ostvarljivo jer se tada broj u svetu izdatih maraka kretao u podnošljivim okvirima a cene su im bile relativno vrlo pristupačne. Tako se na pr. još 1900-te godine, dobro očuvani žigosani primerak prve poštanske marke čuvene crne britanske marke od 1 penija («Black penny») mogao dobiti za svega 3 penija! Današnja cena je, usput rečeno oko 1200 dinara.

To je bilo vreme »generalnih skupljača« čija je mašta dobijala krila kad su posmatrali svoje zbirke egzotičnih maraka iz dalekih prekomorskih zemalja o kojima su, u to doba relativno sporog i skupog saobraćaja, mogli samo sanjati. Uskoro se počinju pojavljivati i tzv. »pravi filatelisti« koji nisu filateliju smatrali hobbijem za razonodu i pouku, već nekom vrstom nauke. Za njih je poštanska marka bila lišena svake romantike i postala je dokumenat poštanske istorije. Za njih su od značaja bili samo podaci o vremenu izdavanja i tiražu pojedinih emisija maraka, o vrstama papira, varijetetima u boji, zupčanju i sl. Kao (apsurdni) primer takve vrste filatelije mogao bi se navesti primer mađarskog grofa Mikloša Dešefija, koji je za vreme austro-ugarske monarhije živeo u Bratislavi i izdao studiju o varijetetima jedne jedine serije mađarskih maraka iz 1874 god., kojih je u svojoj zbirci imao oko 200 kg.!

Kao protivteža sve većoj poplavi raznih izdanja maraka i njihovim sve većim cenama, kao i suviše specijalizovanoj »naučnoj filateliji« koja je zahtevala velike napore i mnogo vremena, počeli su da se pojavljuju filatelisti koji su se ograničavali na (više manje »naučno«) skupljanje maraka samo malog broja pojedinačnih zemalja. Pri tom su se zbirke počele upotpunjavati i raznim žigovima, varijetetima, poštanskim celinama i dr.

Takva je situacija bila između dva rata i nastavila se i jedno vreme posle II Svetskog rata, pa je izgledalo da je došao kraj »romantičnog« doba filatelije, kada je filatelista listajući svoje albume sa markama mogao u mašti da putuje celim svetom. Izgledalo je ustvari da je filatelija dospela u neku vrstu ćorsokaka, jer sakupljanje maraka pojedinih zemalja nije izgledalo kao adekvatna zamena nekadašnje generalne filatelije.

Međutim tokom vremena, a posebno posle II svetskog rata, počele su da se menjaju i marke. Današnje poštanske marke više ne liče mnogo na nekadašnje uzore od recimo pre jednog veka. Ne liče ne samo po izgledu nego ni po nameni. Jedino što im je ostalo zajedničko jeste da se još uvek (dokle?) koriste za frankiranje pisama.

Frankiranje pisama je nekada bila i jedina svrha zbog koje je marka bila štampana pa je tome odgovarao i njen spoljašnji izgled: grb ili glava nekog vladara, cifra nominale, sve uokvireno složenim arabeskama radi otežavanja falsifikovanja, po pravilu jednobojna ili u tonovima jedne boje. Zaista su retke marke izdate pre I svetskog rata koje su prikazivale neki drugi motiv. Tako je na pr. prva evropska marka sa motivom cveta izdata u Holandiji tek 1932. god.! (Yv. br. 244). Sledeće dve vrednosti je izdala Austrija tek 1937. (Yv. br. 515-16).

Ove promene u izgledu marke i dodeljivanje kulturno-propagandne funkcije motivu marke uz znatno povećanje broja izdanja usled sve jačeg razvoja međunarodnih veza i sve veće demokratizacije uprave, usledile su i zbog sve većeg značaja filatelije. Ovde je verovatno odigrala značajnu ulogu i činjenica da je sve veći broj filatelista počeo da prelazi na sabiranje neponištenih maraka, što je za poštanske uprave donosilo veći prihod bez obaveze pružanja adekvatne protiv-usluge.

Iako je situacija bila takva da je tematska filatelija bila na pomolu, II Svetski rat je onemogućio da se ona uobliči, iako je u to vreme već bilo dovoljno maraka sa raznovrsnim motivima da se stvore jezgra nekih tematskih zbirki.

Tek kad se posle II Svetskog rata sredila situacija i kad su zarasle rane koje je bio doneo rat, znači negde sredinom pedesetih godina, započinje i era tematske filatelije. To znači da motiv prikazan na marki postaje faktor na koji kolekcionar koncentriše svoju pažnju. Ovaj novi pravac se u nekim zemljama, posebno u SR Nemačkoj, teško, probijao. Takozvani »klasični filatelisti« su negirali tematsku filateliju, ističući da se poštanska marka može posmatrati samo kao poštanska vrednosnica bez obzira na motiv koji marka prikazuje. Išlo se čak tako daleko da se tvrdilo kako tematsko skupljanje maraka uopšte i ne može da se smatra filatelijom. Pri tom se potpuno izgubilo iz vida da je skupljanje maraka ustvari hobi, te da svako ima prava da skuplja ono što mu se dopada. Ova konfrontacija je dovela do toga da je pored Internacionalnog saveza filatelista (FIP) osnovana čak posebna federacija tematskih (konstruktivnih) filatelista (FIPCO). Tokom vremena su se međutim duhovi smirili, FIPCO se ujedinio sa FIP-om, motivu na marki je priznata ista vrednost kao i njenoj poštanskoj funkciji. Tematska filatelija je konačno mogla da se nesmetano razvija. Čini nam se da u borbi za tematsku filateliju i nije u tolikoj meri bio presudan motiv, koliko je iza toga stajala mogućnost da se opet uspostavi kontakt sa markama čitavog sveta, da se na neki, makar ograničen način, opet postane generalni skupljač. Uostalom, kao nekad i sada skoro svi započinju sa skupljanjem maraka iz čitavog sveta. Dok je to danas uglavnom omladina i početnici, nekad su to radili i odrasli »ozbiljni« filatelisti.

FLORA KAO MOTIV

Jedan od najčešćih motiva koji služe kao osnova za formiranje tematskih zbirki, jeste motiv flore. Raznovrsno cveće i drugi predstavnici biljnog sveta sa kojima se možemo upoznati preko maraka sa motivima flore, retko se mogu videti u originalu ili na ilustracijama u knjigama. Većina zemalja izdaju marke sa specifičnom retkom florom tih zemalja, tako da su filatelisti koji skupljaju marke sa tematikom flore, često bolje upoznati sa tipičnim biljnim svetom pojedinih zemalja nego profesionalni botaničari.

Tematičar međutim, ipak ne treba da zaboravi i na poštansku funkciju marke i tako se poveže sa filatelijom u klasičnom smislu. Treba da obrati pažnju i na povod za izdavanje pojedinih serija, na žigove sa motivima, na razne pretniske, na poštanske celine itd. Time će njegova zbirka biti obogaćena i moći će da se pojavi i na internacionalnim izložbama. Kako se tematska filatelija vremenom razvijala, može da se vidi na pr. i po nagradama dobijenim na tradicionalnim filatelističkim izložbama u Amsterdamu »Amfilex«. Tako je još 1967. god. tematskim zbirka dodeljena samo jedna mala zlatna medalja i 22 diplome, dok je 1977. god. dodeljena jedna velika i 7 malih zlatnih medalja uz svega 2 diplome. Publika sem toga više i radije posećuje tematske izložbe nego klasične, sem ukoliko se ne izlažu neki posebni rariteti kao što su »plavi Mauricijus« ili slično.

Tematske zbirke sa motivima iz flore mogu da obuhvataju razne oblasti, pre svega dve velike grupe: cveće i ostale biljke. Ove opet mogu da se dele u podgrupe kao što su drveće, voće, povrće, gljive, poljoprivredne ili industrijske biljke itd.

Kako smo već napomenuli, marke sa motivima flore pojavile su se relativno kasno. Ustvari prve marke takve vrste izdala je 1892. god. Liberija (Yv. br. 29) sa motivom uljevite palme (*Elaeis guineensis*) — ponovljeno godine 1896. (Yv. br. 41), a zatim 1897. godine pacifično ostrvo — kraljevina Tonga — izdaje 2 marke sa motivima hlebnog drveta i njegovog ploda (Yv. br. 39 i 43). Zatim se 1909. god. ponovo pojavljuje Liberija sa plodom biljke *Aframomum melegueta* (Yv. br. 102), začinom iz porodice đumbira (*Zingiberaceae*) kao i ostrva Turks i Kaikos sa motivom kaktusa (*Melocactus neryi* — Yv. br. 46-47). Broj maraka sa motivima flore počinje uskoro zatim sve brže da raste, što se vidi iz sledećeg pregleda za vremenske intervale od po 10 godina:

	Cveće	Izdatih maraka sa motivom	
		Ostala flora	Svega
1908 — 1917	2	6	8
1918 — 1927	6	22	28
1928 — 1937	13	70	83
1938 — 1947	64	113	177
1948 — 1957	334	207	541
1958 — 1967	1522	593	2115
1968 — 1977	3160	615	3775

Ovde je interesantno da su u prvo vreme preovlašćivali motivi iz druge grupe (voće, povrće i sl.), dok posle II svetskog rata naglo počinje da se u prvi plan probija motiv cveća. Najčešće teme su baštensko cveće, lekovito bilje u cvetu, karakteristična flora dotičnih zemalja i sl. Naročito često počinju da se izdaju

marke sa raznim vrstama orhideja, bilo nativnih, bilo gajenih u staklenicama botaničkih vrtova ili raznih hibridnih vrsta.

Do posebnog naglog skoka u broju izdatih tematskih maraka sa motivima flore dolazi u deceniji 1958 — 67, gde se broj maraka sa ovim motivima povećava za skoro 4 puta! U najnovije vreme izgleda da su poštanske uprave uvidele da je preterano izdavanje tematskih maraka više štetno nego korisno i njihov broj je izgleda nešto počeo da opada. Najviše maraka sa motivima iz flore izdale su sledeće zemlje (do kraja 1977. god.):

Bugarska	182 kom.
Kuba	147 "
Rumunija	141 "
Mađarska	135 "
Poljska	134 "
Albanija	126 kom.
SSSR	99 "
Sev. Koreja	97 "
SFRJ	90 "

Iako se i ovde kao i u mnogim drugim tematskim izdanjima maraka u novije vreme pokazuje tendencija spekulacije i »lova na devize«, ipak smatramo da je tematska oblast flore toliko interesantna da je se uprkos spomenutim ekscsesima ne bi trebalo odreći.

UOBLIČAVANJE ZBIRKE

Za razliku od formiranja zbirki maraka pojedinih zemalja, gde je jasno koje marke ulaze u zbirku — a to su sve marke koje te zemlje izdaju — kod uobličavanja tematskih zbirki ima u tom pogledu dosta posebnih problema. Postavlja se pre svega pitanje: poništene ili neponištene marke. S obzirom da je u tematskim zbirkama motiv na marki od prvenstvenog značaja, logično je da osnovni fond zbirke čine neponištene marke. Jedino u slučajevima gde se takve marke teško mogu naći, gde su suviše velike nominale ili gde postoje neki drugi razlozi, u zbirke se mogu uključiti i poništene marke. No, pri tom se mora obratiti pažnja da žig bude što lakši i da ne prekriva bitnije delove motiva marke.

Dalji problem, koji dolazi posebno do izražaja kod tematike flore, jeste što se cveće i bilje često koristi kao ukrasni dodatak na marki. Drugim rečima postavlja se pitanje granice za zbirku motiva iz flora, tj. da li marku gde je pored nekog cveta ili ploda prikazan i neki drugi irelevantan motiv (zgrada, portret ili sl.) treba uvrstiti u zbirku ili ne. Moglo bi se reći da to zavisi uglavnom od toga koji motiv preovlađuje. Na pr. na markama Velike Britanije i njenih prekomorskih poseda nalazi se obavezno profil glave kraljice Elizabete II. On se po pravilu tako malo ističe da takve marke obavezno ulaze u tematske zbirke. U drugim spornim slučajevima, sam filatelista mora da odluči gde će da postavi granice svoje zbirke. Velike probleme stvaraju i (često velike) serije gde se pored motiva iz flore nalaze i marke sa drugim motivima. To je često slučaj sa markama bivših britanskih poseda koji povremeno izdaju velike serije takve vrste. Pošto se u takvim slučajevima retko mogu dobiti pojedinačne marke sa odgovarajućim motivom, kolekcionar je često prinuđen da zbog jedne ili dve marke koje ga interesuju, nabavi celu, često vrlo skupu seriju ili da eventualno pokuša da te marke nabavi u poništenom obliku.

Problem za razmišljanje je i kada se ista marka (u raznim bojama, zupčanjima i sl.) pojavi više puta ili ako se pojavi cela serija maraka sa istim motivom. Ovde se mišljenja razlikuju. Neki smatraju da je za zbirku motiva dovoljan jedan uzorak marke svake vrste, dok drugi — verovatno po uzoru na uobičajenu nekadašnju filatelističku praksu — smatraju da u zbirku treba uvrstiti sve marke koje se izdaju sa određenim motivom, bez obzira na to da li se ovaj ponavlja. Ovde svakom preostaje da se sam opredeli. Za marke sa pretiscima, koji obično prekrivaju lice marke i sam motiv, vlada prilično jednoglasno mišljenje da ne spadaju u tematske zbirke.

KLASIFIKACIJA ZBIRKE

Da se najzad osvrnemo na još jedan vrlo važan problem tematske filatelije — kako klasifikovati tematsku zbirku iz oblasti flore? Pri tom se pretpostavlja da su marke smeštene na pojedinim listovima u albumima ili registratorima. Sa stanovišta motiva izgledalo bi da je najpoželjnija botanička klasifikacija prema biljnim porodicama, rodovima i vrstama. Sa druge strane, ovakva klasifikacija je vrlo nepodesna: serije maraka koje po pravilu prikazuju biljke iz raznih porodica, na taj način se potpuno rasturaju. U jednoj većoj zbirci je kasnije, ukoliko se ukaže potreba, vrlo teško ponovo razvrstati marke u originalne serije. Isto tako se u ovaj sistem praktično ne mogu uključiti blokovi sa više maraka, koji se danas sve više izdaju uz serije sa motivima iz flore. Stoga nam se čini da je znatno pogodnija klasifikacija prema biljnim geografskim arealima (holarktis, paleotropis itd.), a u okviru tih areala dalja podela po pojedinim zemljama. Time ostaju serije očuvane onako kako se izdaju, a stiže se i bolji uvid u floru pojedinih zemalja i areala. Uz svaku marku treba, naravno, naznačiti barem botanički naziv i porodicu kojoj prikazana biljka pripada. Ovakav način klasifikovanja je, čini nam se, pogodniji i sa filatelističkog stanovišta, jer se mogu uključivati i drugi filatelistički dokumenti kao blokovi, koverti, prigodni žigovi, maksimum karte i sl.

Pogodnost ovakve klasifikacije se pokazuje i u slučaju potrebe da se određene marke privremeno izuzmu radi pripreme posebnih postavki na pr. za neke izložbe i slično. One se kod ovakve klasifikacije lako pronalaze i lako ponovo vraćaju bez potrebe da se vode neke posebne evidencije i spiskovi.

POŠTANSKI ŽIGOVI MORNARIČKOG RATNOG UREDA PULA 1914 — 1918

Vojin Višacki

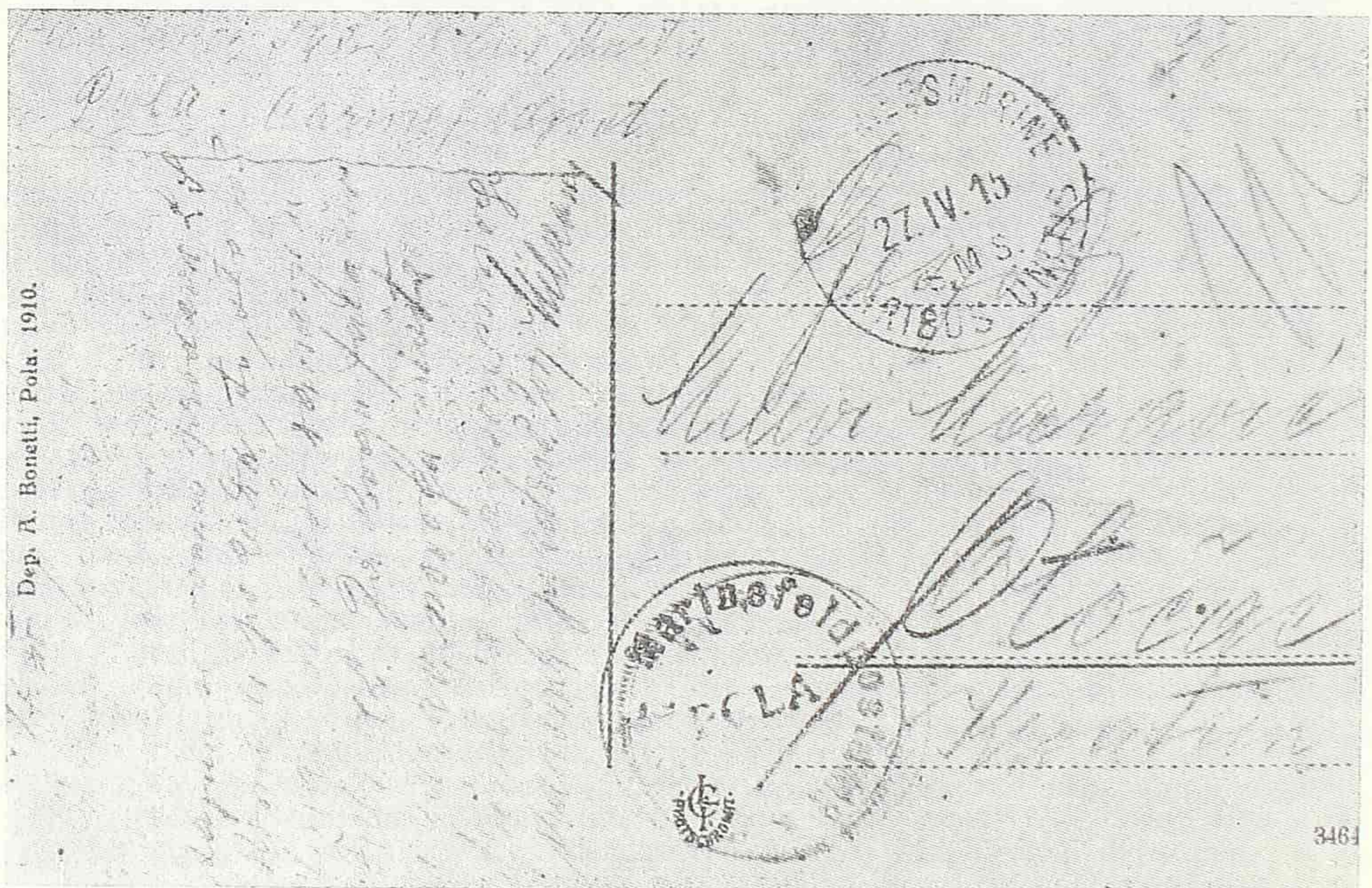
Stara austrijska ratna luka Pula ostala je i u prvom svetskom ratu glavna baza austro-ugarske ratne mornarice. Početkom rata ustanovljen je glavni poštanski ured (Marinefeldpostamt Pola). Ratno osoblje poticalo je iz naših krajeva, a sama luka posle poslednjeg rata pripala je našoj zemlji. Iz ovih razloga u poslednje vreme sve je više filatelista koji su zainteresovani za skupljanje ovog materijala, osobito brodskih i lučkih poštanskih žigova. Prepiska sa ratnih brodova ostavila nam je obilje raznovrsnog materijala, koji je zanimljiv za istraživanje. Ovaj se materijal može podeliti na više grupa zavisno od upotrebe žiga i opredeljenosti skupljača. Tako žigove možemo svrstati u četiri grupe i to: poštanske, brodske, cenzurne i komandne. Sve ove grupe možemo podeliti na više podgrupa, ali za nas filateliste najprivlačniji su poštanski žigovi. Poštanski žigovi ove luke prikazani su u prevodu M. Vukovića brošure »Postal Marking of the Austro-Hungarian Navy 1914 — 1918« u »Filateliji«, br. 11-12/1977, na strani 201. Ovde su izneti rezultate mojih istraživanja koji se odnose samo na žigove Pule. Imao sam priliku da dođem u posed prepiske sa broda »Viribus Unitis«, a koja je uglavnom išla preko Pule. Ovaj i ranije prikupljen materijal omogućio mi je uvid u sve tipove i varijante žigova. U koliko bi se pronašao neki novi oblik žiga ili neka nova varijanta mogli bi se uvrstiti u izuzetno retke žigove.

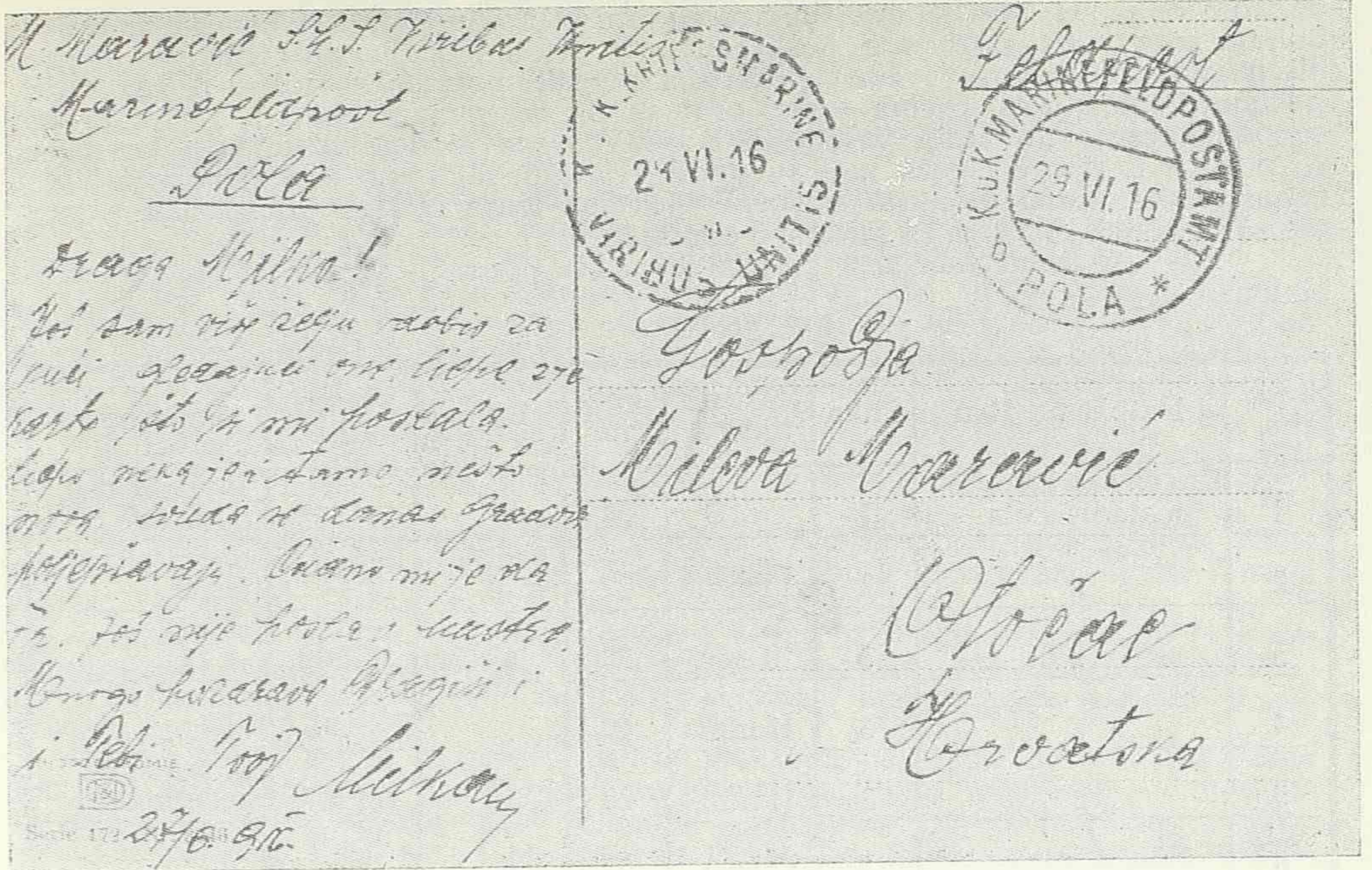
Sa početkom ratnih operacija, u Puli se osniva sabirna centralna vojno pomorska pošta. Do rata civilna pošta Pula primala je poštanske pošiljke kako sa brodova tako i od osoblja koje je bilo na službi u luci. Sve poštanske pošiljke sa ratnih brodova mogle su biti predate civilnim poštama, vojnim poštama i

ovoj centralnoj pošti. Najveći broj pošiljaka išao je baš preko ove pomorske pošte. Ova je pošta stalno obavještavana o boravištu pojedinih ratnih plovniha jedinica mornarice. Ovo je bilo potrebno radi brzog i tačnog otpremanja korepondencije između osoblja brodova i njihovih porodica.

POPIS POŠTANSKIH ŽIGOVA

S obzirom na trajanje rata upotrebljavano je više tipova žigova od kojih su neki vrlo retki. Sem dva žiga prikazana u pomenutoj brošuri na sl. 1 i 2 za žigosanje pošiljaka, prikazan je na sl. 2a i službeni uredski žig bez datuma, koji

je prema autoru upotrebljavan za poništavanje pošiljaka. Sa ovim žigom retko su poništavane pošiljke, međutim iz kojih je razloga ovaj žig dospeo na pošiljku, meni je nepoznato. Ovaj žig je vrlo redak, jer je slučajno otisnut na privatnoj karti za korespondenciju, što potvrđuje nalaz svega dva ovakva žiga od cele prepiske sa broda, a ova prepiska nije mala. Ove dve dopisne karte poslate su 27. IV 1915. godine. Posle ovog datuma nisam našao nijednu pošiljku žigosanu ovim žigom. Moguće je da je u toku rata upotrebljen još koji put, ali kao što sam već rekao slučajno, jer pošiljke nisu mogle da budu žigosane ovim žigom, s

obzirom da je bio bez datuma. Upotrebljavan je u administrativne svrhe, za overu dokumenata i na službenim pošiljkama. U ovom slučaju službenik je mogao disciplinski da odgovara zbog prekršaja pravila poštanske službe o žigovanju poštanskih pošiljaka. Prema tome, ovaj se žig ne može svrstati u grupu žigova za poništavanje privatnih pošaljaka. S obzirom da je dospeo na pošiljku može se uvrstiti u tipove žigova koji su upotrebljavani, ali samo kao kuriozitet i izuzetnu retkost usled propusta službenika. Prema tome za žigovanje pošiljaka imamo za sada dva tipa žiga za šaltersku upotrebu.

Ovde ću izneti tabelarni pregled do sada poznatih žigova sa glavnim osobinama.

Red. br.	Natpis na žigu	Slika	Rastojanje P-A	Veličina	Boja	Vreme upotrebe	Napomena
1	K.u.K. Marinefeldpostamt Pola	1		28	crn	1915-18	Uredski bez datuma
2	„	2	15 mm	27	crn ljub.	1915	Slova sitna, tanka.
3	„	3	10 mm	28	crn smeđ ljub.	1915-18	Slova manja, Slova K i T na liniji.
4	„	3	11 mm	28	„	„	„
5	„	3	11 mm	28	maslinasto crn	1915-16	Slova veća zadebljala
6	„	3	12 mm	27,5	crn	„	„
7	„	4	14 mm	28	crn ljub.	1917-18	Slova K i T iznad linije

Glavna karakteristika svih ovih žigova je da su okruglog oblika.

1. — UREDSKI ŽIG u tabeli br. 1. (sl. 1) bez datuma, veličine 28 mm. Moguće da je u toku rata ured imao na upotrebi još neki tip žiga ili barem sličan. Na ovo treba obratiti pažnju.

2. — PRVI TIP ŽIGA za žigovanje pošiljaka u tabeli br. 2 (sl. 2) jednokružnog oblika sa prostorom za datum između dve paralelne linije u vidu mosta, koji razdvaja gornji i donji polukružni segment. U prostoru za datum mesec označen slovima. Ovaj tip žiga je redak.

3. — DRUGI TIP ŽIGA za žigovanje pošiljaka u tabeli br. 3 (sl. 3) ima dvo-kružni oblik sa prostorom za datum u vidu mosta u unutrašnjem krugu. Kod ovog tipa žiga prema položaju početnog i zadnjeg slova »K« i »T« u natpisu imamo dva podtipa. Kod prvog slovo »K« se nalazi u ravni donje linije mosta, a kod drugog iznad ove linije. Ovo je glavna karakteristika za razlikovanje ova dva podtipa. Kod prvog podtipa imamo prema rastojanju između slova P-A u reči Pola više varijanti.

Pored ovih glavnih karakteristika ima razlika u veličini slova i otisku žiga. Kod manjih slova otisak je jasniji, a kod većih otisak je nejasan.

Žigovi sa slovima na liniji su najčešći, dok oni koji se nalaze iznad linije su retki.

Za one filateliste koji skupljaju žigove i prema slovnim oznakama, žig sa drugom varijantom (slovo »K« iznad linije) i slovnom oznakom »T« ispred reči Pola izuzetno je redak.

ETAPNE POŠTE U BiH IZ 1882. GOD.

Zvonimir Pillauer

U toku zaposjedanja BiH od strane okupacionih AU trupa odmah su uspostavljene poštanske veze za potrebe vojske.

U hijerarhijskoj ljestvici ovih poštanskih ustanova pri dnu su bile etapne pošte — ETAPPEN POSTAMT. Etapne pošte dobijale su brojeve prema redosljedu zaposjedanja pojedinog naselja u kojem je pošta otvorena.

U god. 1878. tj. u toku zaposjedanja, ustanovljene su 32 etapne pošte u Bosni. Pošte u Bosni imale su u žigu rimske brojeve od I do XXXV. Etapna pošta s brojem XXXI bila je u Slavonskom Brodu (dakle ne u Bosni, a etapna pošta br. XXXII nije nikad postojala. Etapna pošta br. XXX bila je u Konjicu, u Hercegovini, a dobila je pogrešno rimski broj umjesto arapskog.

U Hercegovini su etapne pošte imale arapske brojeve od 1 do 12, a u god. 1878. bilo ih je ukupno trinaest (dvanaest s arapskim brojevima i Konjic s rimskim brojem).

Službeno su etapne pošte (ETAPPEN POSTAMT) pretvorene u vojne pošte (MILITÄR POST) 16. 11. 1879. god. i s tim datumom su trebale dobiti i nove žigove.

Novi žigovi su zadržali ranije brojeve pošta uz dodatak naziva mjesta sjedišta pošte i teksta K. K. MILIT. POST umjesto ranijeg ETAPPEN POSTAMT.

Pošte u Hercegovini imale su u žigu pogrešno ispisan naziv ETAPEN s jednim »P« umjesto s dva »PP«.

Novi K. K. žigovi isporučeni su za sve tada postojeće pošte tek koncem februara 1880. god. te se K. K. žigovi ne mogu nalaziti na markama s datumima iz 1879. god. Nasuprot tom žigovi etapnih pošta nalaze se na markama s datumima iz početka 1880. god. i ako etapne pošte nisu službeno postojale u 1880. godini.

Kada su pošte dobile nove K. K. žigove prestaje upotreba žigova etapnih pošta i poslije 1880. god. ih više nema na markama.

Međutim Priručnik HFS navodi da je pošta Maglaj (FPA III) još niz godina upotrebljavala žig etapne pošte.

A o čemu se zapravo radi?

Godine 1881 — 1882 došlo je do ustanka u Hercegovini koji se proširio i na oblast Krivošije, a sam ustanak je poznat pod nazivom Drugi krivošijski ustanak. Povod za ustanak je bila odluka okupacionih vlasti da unovači lokalno stanovništvo u AU vojne jedinice.

Tim povodom je AU ratno ministarstvo tražilo da se osnuju tri bojne pošte (ETAPPEN POSTAMT) u mjestima koncentracije i stacioniranja jedinica za ugušivanje ustanka.

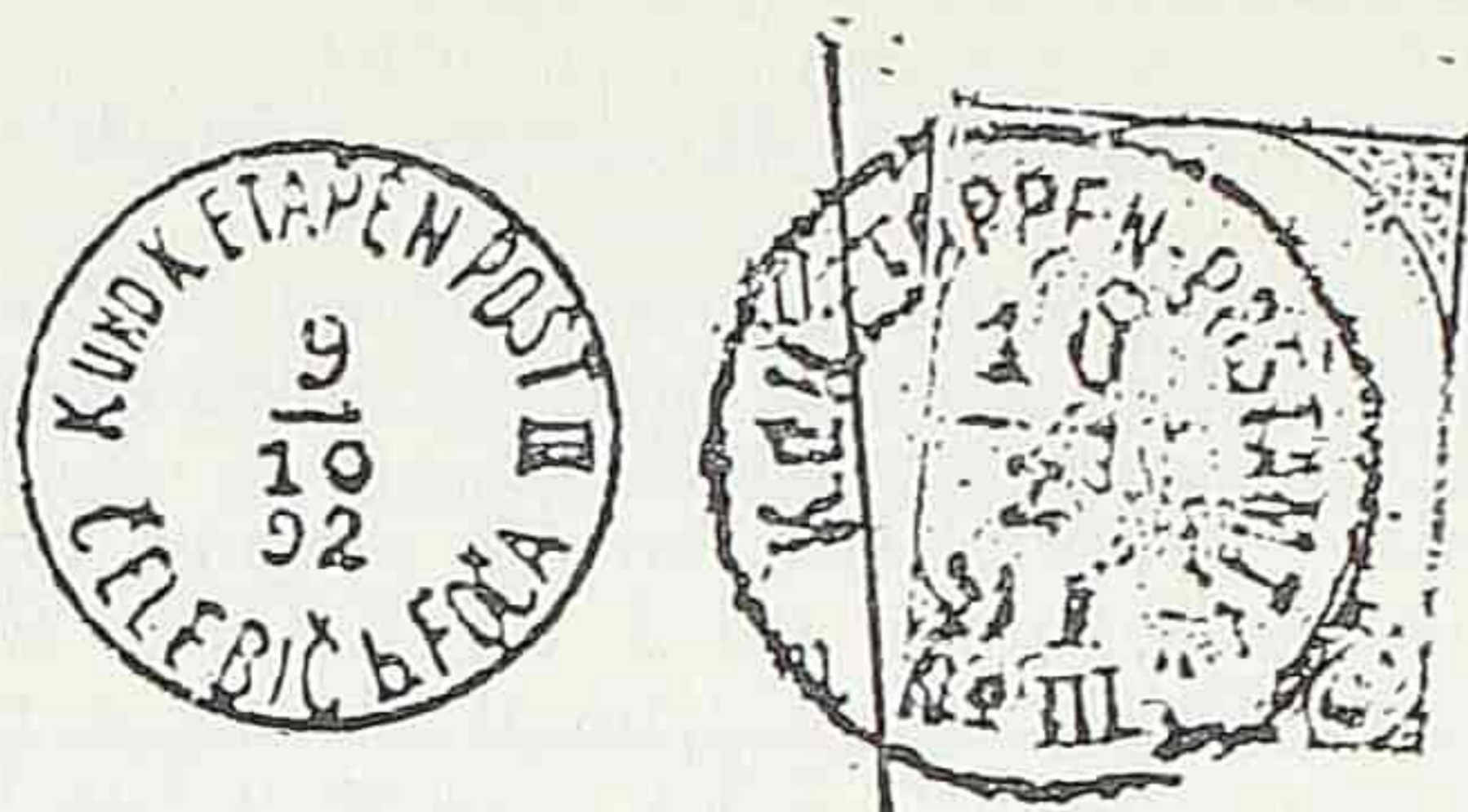
- 1) EP I — sjedište GRAB H
Pošta otvorena 1. 2. 82. — 31. 7. 89.
1) K 4 K.u.K. ETAPPEN-POSTAMT / No I
- 2) EP II — sjedište TRNOVO B
Pošta otvorena 12. 5. 82. — 16. 6. 94.
Od 21. 6. 94. to je MP TRNOVO LXII.
1) K 4 K.u.K. ETAPPEN-POSTAMT / No II
2) K 2 K.und K. ETAPEN-POST II /
TRNOVO b. SARAJEVO
- 3) EP III — sjedište ČELEBIĆ B
Pošta otvorena 25. 12. 82. — 21. 6. 94.
Od 21. 6. 94. to je MP ČELEBIĆ LXIII.
1) K 4 K.u.K. ETAPPEN-POSTAMT / No III
2) K 2 K.und K. ETAPEN-POST III /
ČELEBIĆ b. FOČA

Žig EP GRAB, odnosno BUNA iz 78. razlikuje se od žiga GRABA iz 82. po tom što prvi ima ETAPEN s jednim »P« i arapsku brojku »1«, a drugi ima ETAPPEN s dva »P« i rimsku brojku »I«.

Najjednostavnije razlikovanje žigova ovih triju etapnih pošta od ranijih žigova je po datumu na žigu. Naime žigovi ranijih etapnih pošta u 1882. god. više uopće nisu bili u upotrebi!

Kod opće izmjene žigova 25. 1. 90. i ovi žigovi su dobili »K. und K.« i do-
datak u obliku naziva sjedišta pošte.

Pretpostavka je da su i ovi izmjenjeni žigovi stavljeni u upotrebu 25. 1.

Br. 1.

Br. 2.

Br. 3.

90. i ako se raniji K 4 žigovi nalaze na markama i poslije 25. 1. 90.

Zanimljivo je da kod K 2 žigova gornjih pošta opet dolazi pogrešno pisani »ETAPEN« s jednim »P« kao što je i ranije bio slučaj kod EP žigova u Hercegovini.

Ove tri etapne pošte djelovale su od prvog dana kao obične MP pošte, tj. kao i sve ostale tada postojeće pošte u BiH, bez ikakvih ograničenja za građanske osobe.

Kao zaključak proizlazi da je Priručnik pogrešno naveo poštu Maglaj kao korisnika EPA žiga u kasnijim godinama. Taj EPA žig No III bio je žig pošte Čelebić iz 1882. godine.

Tražim novitete istočnih zemalja i
DDR više puta i isto po manko listi
Nudim SR Nemačku i Berlin.

Korespondencija na nemačkom i engleskom

HORST KELLER
6204 TAUNUSSTEIN 1.
P.O.Box 241. S. R. Nemačka

BALKANFILA VII — ATINA '79

Zvonimir Krelius

U Ateni je 2. prosinca o. g. završena filatelistička izložba — »BALKANFILA VII«, na kojoj su sudjelovale balkanske zemlje: Bugarska, Grčka, Jugoslavija, Rumunjska i Turska. Da bi izložba mogla biti pod patronatom FIP-e, organizator je pozvao nekoliko prominentnih filatelista iz raznih zemalja Europe i Amerike. Tako su svoje bogate i atraktivne eksponate izložili 4 izlagača iz USA, 4 izlagača iz USSR-a i po 1 izlagač iz Švicarske, Cypra, Canade, Francuske, Holandije.

Izložba je bila smještena u zgradi nazvanoj »ZAPPEION« po grčkom aristokratu Evangelosu Zappeionu, koji je sav svoj imetak poklonio narodu uz napomenu u testamentu, da se izgradi jedna zgrada, koja bi služila samo za izložbe. Zgradu su projektirali u »Neoklasičnom stilu francuski arhitekt Boulanger i njegov danski kolega Hasen. Smještena je u Narodnom parku uz bivši kraljevski dvorac u kojem je sada Parlament. Zgrada ima 15 velikih dvorana, 5.306 m² zatvorenog i 2.420 m² otvorenog prostora. Svečano otvorenje »Zappeiona« bilo je 20. listopada 1880. i od tog vremena sve nacionalne i internacionalne izložbe održavaju se u toj zgradi.

Izložbeni odbor na čelu sa uvaženim profesorom na medicinskom fakultetu dr Angelosom Pappaionannou i arhitektom Nicosom Zambellason dali su maksimum, što se na priredbama takove vrsti može dati.

Sastav sudačkog kolegija izgledao je ovako: BUGARSKA: Ing. Anton Antonov i Christio Nikolčev, GRČKA: Pantelis Drossos, Nicolaos Vasdekis, Orestis Vlastos i Andreas Zeis, JUGOSLAVIJA: Zvonimir Krelius, RUMUNJSKA: Dr. Nicolae Tripcovici i TURSKA: Kamer Arikan i Salih M. Kuyas.

Na imponantnoj površini od 5.306 m² bilo je smješteno oko 1.950 vitrina koje su bile specijalno izrađene za ovu manifestaciju, a koje su odgovarale svim propisima i normama koje smo susretali na svjetskim izložbama diljem Europe.

Domaćin se trudio da posjetiocima pruži preglednost i zanimljivost izložaka stručnom postavom i podjelom u sektoru stručnosti u čemu je prema mom mišljenju razbio cjelovitost i dao stanovitu nepreglednost što je otežalo rad i žiriju, koji je morao često puta tražiti gdje se pojedini izložak nalazi. To se može vidjeti i iz Kataloga izložbe gdje je vidljivo, da brojevi ne teku kontinuirano, već se prilagođuju podjeli koja je stvarala ponekad malu zabunu kod posjetioca naročito kod omladine, koja je masovno posjećivala ovu filatelističku manifestaciju.

Izložbu je otvorio 24. studenoga 1979. god. ministar pošte George Moutsios, a otvorenju je prisustvovao i predsjednik FIP-a gospodin dr. J. Stibbe koji se je zahvalio predsjedniku republike Grčke Constantinu Tsatsos-u što je uzeo pokroviteljstvo nad ovom filatelističkom manifestacijom.

Moglo bi se o ovoj izložbi još mnogo toga pozitivnoga reći jer je zaista pružila svima koji su je posjetili obilje materijala, iz kojeg se je moglo dosta naučiti kako i na koji način filatelisti reprezentiraju svoju zemlju. Bila je to izložba koja će se u seriji »Balkanfila« pamtiti i koja će na rang listi ovog tipa izložbi biti prva. Njen domet obzirom na bogatstvo materijala, stručnost i profinjenost kojim je reprezentiran, zastupljenost i raznolikost bilo da se radi o klasicima ili modernoj filateliji »tematici ili motivskim sastavima« pružio je posjetiocima spoznaju kako i na koji način »Balkanski narodi« putem filatelije žele dati svoj obol za saradnju bilo na političkom, društveno-kulturnom ili socijalnom polju. Ovdje je zaista dovoljno naglašena nota zbližavanja, suradnje i želje, da poštanska marka postane nosilac te uzajamne susretljivosti i suradnje.

Sve ove misli bile su često spominjane na prijemima, i one su kog svih delegacija primljene s oduševljenjem i željom, da se u cjelosti ispune, i da filatelija bude pobornik i aktivni sudionik ovih plemenitih pobuda.

A sada ono najvažnije: Kako su naši izlagači prošli na ovoj filatelističkoj izložbi i koje je mjesto u generalnom plasmanu zauzela naša zemlja?

Moram odmah na početku reći — dosta slabo. Zašto i zbog čega, pokušati ću obrazložiti statističkim podacima.

Prema vrijednosti medalja (zlatne, srebrne i t.d.) mi zauzimamo tek 5 mjesto, dok smo u takozvanom momčadskom sastavu zauzeli 4 mjesto, obzirom na broj medalja koje smo uzeli.

ZEMLJA:	Zlat.	Ver.	Sreb.	Sreb-Bronc.	Bronca	Dipl.	Ukupno
BUGARSKA:	7	3	9	2	—	—	21
GRČKA:	14	22	34	8	17	5	100
JUGOSLAVIJA:	5	4	12	6	11	6	44
RUMUNJSKA:	6	17	21	7	4	—	55
TURSKA:	9	20	26	9	11	—	75
	41	66	102	32	43	11	295

Mislim da ova tabela govori sama za sebe, i ne treba potanjeg komentara.

Ovdje nisam spomenuo medalje, koje su dodijeljene članovima žirija, kao ni medalje, koje su dodijeljene poštanskim direkcijama i sudionicima izložbe u razredu konkurencije (10 zlatnih i 10 Vermeil).

U želji da našim sabiračima što vjernije prikažem što su pojedine zbirke (izložci) postigli na ovoj značajnoj filatelističkoj izložbi potrudio sam se, da u jednoj analitičkoj obradi pokušam iznijeti moja zapažanja i ocjene zašto pojedini eksponati nisu uspjeli postići veća priznanja. Svijestan, da je to dosta delikatan zahvat, unaprijed molim sabirače koje sam spomenuo u ovom članku da mi oproste, ako sam bio previše kritičan. To činim iz želje, da na »Balkanfile VIII« koja će se održati 1981. god. u Istanbulu izađemo pred taj međunarodni forum bolje i spremnije, kako bi mogli zauzeti ako ne prvo, a ono svakako jedno od tri mjesta u toj konkurenciji. Ovako, kako smo nastupili, 5. mjesto je odraz našeg zalaganja. To nije mjesto naših mogućnosti, jer one su daleko veće. Treba više raditi, uložiti više truda i želje za postignuće boljeg plasmana. A mi to možemo. Naša društvena filatelija imade dovoljno snage i znanja, da se suprotstavi međunarodnoj konkurenciji. Mi smo dovoljno jaki ne samo u materijalu nego i u znanju, pa možemo slobodno reći da se naši filatelistički eksperti mogu ravnopravno nositi sa filatelistima ostalih zemalja bilo u sklopu Balkanske regije, bilo u sklopu ostalih zemalja. Mi imademo snage, samo ona je uvučena u sebe i nerado se pojavljuje na natjecajima. Ovdje trebaju stupiti u akciju filatelističke organizacije i svojim zalaganjem potaknuti članove da sudjeluju na izložbama bilo regionalnog karaktera ili na izložbama međunarodnog dometa. Ako ćemo tako postupati, uspjeh neće izostati.

Evo pregleda, kako su se plasirali naši izlagači:

ZLATNE MEDALJE:

JAKIČ IVAN — Indija 1854 — 1954. izložak uzoran, dobro i zručno obrađen, a obrada bez prigovora. Rubovi »Hawida« preširoki, a nekoji arci djeluju pretrpano.

PEČAR BOJAN — »Optužujem«, izložak koji se prečesto pojavljuje i koji već skoro dvadesetak godina nije doživio nikakovo obnavljanje. Mislim, da ukoliko bi bio izlagan na Balkanfilii VIII u Istanbulu, ne bi imao neki naročiti uspjeh, jer već u Ateni bio je u klasi »Tematika« ocjenjen samo sa broncom. Mislim, da daljnji komentar nije potreban.

PEŠEVSKI JORDAN — Izložak »Željeznica u svijetu« je zaista svojevrsan, koji uvijek donosi nešto novo i zanimljivo. I ako je bio u klasi »D'Honneur des pays Balkaniques« ipak je pobudio interes gledalaca i stručnog žirija.

VELIČKOVIĆ dr. JOVAN — »Kneževina i Kraljevina Srbija« oduševila je članove žirija i jednoglasna odluka — zlatna medalja i posebna nagrada, odraz su stručnog poznavanja materije. Mislim, da bi na Balkanfilii u Jugoslaviji, bio glavni konkurent za »Grand Prix national«.

VIŠACKI VOJIN — Prve omotnice Austrije na teritoriji Jugoslavije. Izložak nije bio izložen, jer nije imao zaštitne folije što je bio uslov. Trebalo bi na nekim listovima malo više objašnjenja. —

VERMEIL:

FILLI JANKO — STT-VUJA, izložak nema zaštitne folije i komitet ga nije htio izložiti. Tek na nagovor komesara stavljen je u vitrine. Za bolji plasman manjkaju objašnjenja.

NOVAKOVIĆ dr. BRANISLAV — Srpska pošta u Solunu i na Krfu estetski ne djeluje lijepo, jer omotnice nisu stavljene na crnu podlogu. Na svaki list bi trebalo staviti samo po 2 omotnice. Ako već imade crna podloga onda su suvišni crni okviri tušem.

PILLAUER ZVONIMIR — CRNA GORA mogla je u boljoj obradi postići daleko više. Ovako blijedo izgleda, jer su napisi slabi. Više objašnjenja kod pogriješaka i zupčanja.

TEODOROVIĆ DRAGISAV — Lichtenstein — pretrpani arci, djeluje kao kataloški izložak. Manjkaju tumačenja. Folije nisu dosta prozirne.

SREBRNA MEDALJA:

AČANSKI PETAR — Prve dopisne karte — dosta slaba obrada a manjkaju objašnjenja.

MUFTIĆ ZLATA (omladinac) — Šetnja muzejima slavenskih naroda — Napisi ne djeluju estetski. Previše pisanja. Treba pisati izravno na listove.

NOVAKOVIĆ LJUBOMIR — Nije bio izložen jer nije bilo folija.

PEŠEVSKI JORDAN — »Riječ, zvuk i pokret,« izložak zaista uzoran prema svim normama.

PEŠEVSKI JORDAN — Literatura: »Kolekcioner«. Zapažen exponat nagrađen prema zaslugi.

PILLAUER ZVONIMIR — »Pretisak Bosna SHS 1918« mogao je postići barem stupanj više, da je bio opisan. Obrada djeluje vrlo slabo.

TEODOROVIĆ DRAGISAV — Stara Jugoslavija — specijalno: Materijal dobar ali nekompletan. Arci često pretrpani i zato ne djeluju dobro. Manjka dosta objašnjenja. Mislim, da bi u boljoj obradi postigla mnogo više.

VOJNOVIĆ JOVAN — Cjeline Srbije, crne podloge previše široke. Dosta površna obrada, što znatno utječe na bodovanje.

H. F. S. — Literatura, »Filatelija«

S. F. S. — Literatura, »Filatelista«

POSREBRENA MEDALJA:

BARNA FERENC (omladinac) — Flora, izložak slabo obrađen. Marke u »Hawidu« ne podnose tušem izvučene okvire. Napisi trebaju biti ispisivani ili strojem ili rukom na papiru a nikako i jedno i drugo. Kod omotnica nema crnih podloga.

LJUBIČIĆ NIKOLA — Zeleni papiri ne djeluju dobro. Kad bi svaki list sadržavao po dvije omotnice i to na crnoj podlozi i na bijelom papiru, izložak bi postigao mnogo više.

TEODORVIĆ DRAGISAV — Raketna pošta, slabo obrađeno, jer pisma nisu na crnoj podlozi. Razno obojeni papiri ne djeluju homogeno i tome žiri naročito prigovara. Obzirom na materijal, u solidnoj postavi ovaj izložak može postići daleko više.

VARGA ŠANDOR — Izložak na žalost nisam mogao pronaći. U katalogu su pogrešni brojevi. Pod istim brojevima je izložen eksponat Miličević Josipa iz Sarajeva.

WOLLAND LASZLO — Ptice, previše naglašeni naslovi. Crni rub crtan tušem je nepotreban. Umanjuje vrijednost izložka.

ZORE RADOSLAV — Jugoslavija FDC. Postava dobra, samo bi na nastavcima trebalo staviti isto naslove, kako se ne bi prekinuo kontinuitet izložka. Mislim, da bi listovi bolje djelovali, kad bi sa strane imali crne linije (okvir).

BRONČANA MEDALJA:

CZONKA ZSUZSANA — Narodne nošnje, prenapadni okviri, naročito ženska glava. Crna podloga ne trpi crtane linije. Šteta, jer je materijal dobar. Mislim, da treba cijeli izložak preraditi, ukoliko se želi postići neki veći uspjeh.

ERDELJI IŠTVAN — Jugoslavija, marke bez »Hawida« dajeluju blijedo. Nema crne podloge kod omotnica, koje bi trebalo razrijediti. Najviše po dvije na jedan list. Celofanski omotač lista nije prikladan, jer se savija. Mnogo bi bilo bolje, da se nabave plastične folije.

FORCAN ALEKSANDAR — raketna pošta, dobar materijal, solidno i dopadljivo obrađen. Zaslužio je veću ocjenu.

HRIBERNIK STANKO — Slikarstvo, izložak djeluje ponekad pretrpan dok pojedini listovi sadrže po dvije marke, što se nerado gleda.

IVIĆ DRAGO (omladinac) — Automobilizam i motociklizam — zadovoljava premda uz malo više truda, mogao bi postići bolje.

KATONA PAL — Pisci i pjesnici Europe djeluju dopadljivo. Na nekim listovima imade previše teksta.

MIHAJLOVIĆ HRANISLAV — Raketna pošta, manjkaju crne podloge ispod omotnica, objašnjenja bi trebala biti iznad objekta a ne ispod njega.

MILIČEVIĆ JOSIP — Ribe, izložak koji je ovako obrađen, ne spada u tematiku već u motivske eksponate, pa time gubi na bodovima. Inače je materijal vrlo lijep a i estetska oprema zadovoljava.

PETROVIĆ DIMITRIJE — Prvi letovi JAT-a, nema crnih podloga ispod omotnica, čime se umanjuje preglednost. Okvirne linije nepažljivo i predebelo izvedeni.

ŠINKOVIĆ JANOŠ — Radnički pokret, previše teksta. Preporučljivo je, da se tekst piše izravno na listovima, a ne da se na njih lijepi.

UDOVIČKI BOŽA — Europa CEPT, omotnice nemaju crne podloge, a crteži su previše veliki i razbacani neskladno po arcima. Mislim, da bi manji crteži znaka bili mnogo upadljiviji kad bi bili u gornjem lijevom ili desnom uglu izvedeni u veličini marke.

ERDELY FERENC — Grbovi, nije bio izložen jer nije bio u plastičnim folijama.

LIBRIĆ IVAN — Jugoslovenska umjetnost, zaslužuje bolju ocjenu.

KOKAI ŠANDOR — 100 god. UPU, preširoke podloge ispod maraka. Treba posvetiti malo više pažnje općem dojmu.

NAGYMELYKATI LAJOŠ — »Umjetnost« sadrži previše teksta pa time guši marku. Ispod omotnica bi valjalo staviti crne podloge.

TAKAČ JANOŠ — »Umjetnost« nije bila izložena, jer su manjkale plastične folije. Zbirka je ostala u trezoru.

ZORE RADOSLAV — Maksimum karte, nije dovoljno jasno postavljen kriterij što je »Maksimum karta« a što to nije. Trebalo bi to bolje sistematizirati.

U cjelosti mislim, da možemo biti zadovoljni postignutim priznanjima, jer ne smijemo smetnuti s uma, da nekoliko izložaka nije stiglo, a ti bi zasigurno povukli po koju zlatnu ili srebrnu medalju. To se odnosi na odlične eksponate ing. Vujoševića koji su bili prijavljeni ali radi bolesti vlasnika nisu poslani na ovu izložbu.

Domaćin je izdao u povodu ove, nadasve uspjele izložbe, 7 prigodnih omotnica i žigova tako da je svaka zemlja imala svoj žig određenog dana (slično kao i na »Balkanfili« u Beogradu) žig otvaranja izložbe i dan djeteta kao završni.

Posjet nas je veoma iznenadio. Svaki dan po nekoliko desetaka tisuća filatelista ispunjavalo je izložbene dvorane gurajući se na šalterima pošte. Najviše nas je iznenadila omladina Athene, koja je dolazila na ovu izložbu. Jednom riječju odlično organizirani posjet, što valja priznati i čestitati filatelistima, organizatorima ovog velikog filatelističkog spektakla.

Tražim poštanske žigove i celine na temu STONI TENIS i

ŠAH. Dr D. Đukanović, 11000 Beograd, Đušina 9.

TRAŽIM PISMA I CELINE IZ SVIH KRAJEVA BALKANA. POSEBNO ME INTERESUJU VREDNIJA IZDANJA, STARA PISMA I CELINE SA PODRUČJA JUGOSLAVIJE, TURSKE, BUGAR-SKE, RUMUNIJE, KAO I PERIOD PREFILATELIJE NA BALKANU. NUDIM PLAĆANJE U NOVCU ILI RAZMENU ZA MARKE ZAPADNE EVROPE.

**HER HAUSER
Grutstrasse 2.
8625 GOSSAU
ŠVAJCARSKA**

U NEKOLIKO REDOVA

Vojislav Begović

PRIGODNI KOVERAT »30 GODINA ČASOPISA FILATELISTA«

Povodom 30 godina redovnog izlaženja časopisa »Filatelista«, 22. decembra, na dan obeležavanja ove značajne godišnjice, izdat je jedan prigodni koverat.

Istog dana u pošti 11101 Beograd bio je u upotrebi prigodni žig.

Izbor motiva za ovaj koverat izvršila je Redakcija i grupa saradnika časopisa »Filatelista«, dok je na grafičkom rešenju saradivao i Dušan Lučić, akademski slikar iz Biroa za marke ZJPTT. U pripremi i štampanju koverata, svojim savetima pomagao je i Dimitrije Čudov, akademski slikar, takođe iz Biroa za marke ZJPTT.

Na adresnoj strani koverta reprodukovana je u boji originalna naslovna strana prvog broja »Filateliste« iz 1949. godine. Ovaj motiv je oivičen napisom »30 godina časopisa SFS« u zlatnoj boji ćirilicom i latinicom.

Na kovertu je korišćen ručni prigodni žig. Žig je pripremio Dragoljub Jovanović prema ideji A. Milenkovića, akademskog slikara iz Biroa za marke ZJPTT.

Tip koverta je »švajcarac«, a tiraž je 277 numerisanih komada.

Uspešnu realizaciju ovoga izdanja omogućila je Radna zajednica Biroa za poštanske marke i izdavačku delatnost, ZJPTT dajući stručnu pomoć, grafičku uslugu i ustupajući besplatno potrebnu količinu ovih retkih specijalnih koverata, i time izuzetno mnogo doprinela da se ovaj jubilej i filatelistički reprezentativno obeleži.

Ovaj koverat čini jedinstvenu celinu sa prigodnim kovertom od 16. 12. 1978. godine, izdatim povodom obeležavanja 30-godišnjice osnivanja i rada Saveza filatelista Srbije.

Prodajna cena koverta je 10,— dinara. Zainteresovani filatelisti mogu se obratiti Savezu filatelista Srbije, Sremska 6/IV Beograd.

MARKE SA JEDNOM FOSFORNOM TRAKOM

Ukoliko ste već pregledali svoje marke pod UV lampom a niste obratili pažnju na broj fosfornih traka, onda to učinite još jednom. Marke redovnog izdanja se motivima turističkih mesta sa jednom fosfornom trakom su specijalitet. Ova razlika je poznata kod dve vrednosti ovoga izdanja i to kod marke 1309 (125 din. Herceg Novi) i marke broj 1354 (0,20 din. Bohinj).

U jednom trgovačkom oglasu objavljenom u časopisu »Sammler Dienst« prva marka se nudi po ceni od 70, a druga po ceni od 15 zapadnonemačkih maraka.

VESLANJE — OSMO A NE DEVETO SVETSKO PRVENSTVO

U ona malobrojna izdanja kod kojih napis ili neki drugi detalj u rešenju marke, greškom, ne odgovaraju sadržaju ili povodu izdavanja, jugoslovenski filatelisti moći će da uvrste i ovogodišnje izdanje povodom održavanja Svetskog prvenstva u veslanju na Bledu. Umesto »VIII svetsko prvenstvo u veslanju Bled 1979« na marki od 4,90 din, štampan je tekst »IX svetsko prvenstvo u veslanju Bled 1979«.

»NAJLEPŠA TEMA« U SMEDEREVSKOJ PALANCI

U okviru postojeće saradnje Muzeja »25. maj« iz Beograda i Doma JNA u Smederevskoj Palanci, u postavci Muzeja »25. maj«, priređena je filatelistička izložba »Titov lik u filateliji«. Izložba je bila otvorena u vremenu od 6 do 18 oktobra. Sa preko 270 izložbenih listova u 36 vitrina, prikazan je bogat i raznovrstan filatelistički materijal o životu i delu predsednika Tita. Za ovu izložbu korišćene su zbirke beogradskih filatelista V. Vujoševića, M. Simića i N. Ljubičića. Veliki broj posetilaca ove izložbe mogao je da vidi eksponate — nosioce brojnih domaćih i inostranih priznanja. Kažimo i to da ova izložba dolazi kao nastavak rada na istraživačkom projektu »Tito u filateliji« čiji je stručni nosilac Muzej »25. maj« u Beogradu.

KOLIKO JE KVALITET MARAKA ZNAČAJAN KOD ODREĐIVANJA VREDNOSTI

Kvalitetni primerci ostaju u zbirkama. — Naizgled prihvatljive cene rasprodaju sve. — Najbolji mogući kvalitet, pravilo koje važi za sve periode.

Kada ne bi trebalo voditi računa o kvalitetu ili očuvanosti maraka, kupovina ili razmena uz pomoć odgovarajućeg kataloga bili bi rutinski posao za svakog filatelistu. Ipak, stvarnost je drugačija pa kontrola kvaliteta prilikom kupovine predstavlja jedan od složenijih poslova i zahteva solidno filatelističko znanje.

Pored toga marka, s lica, mora biti onakva kakva je izišla iz štampe, gleda se na dobru centriranost, ispravnost zubaca i očuvanost gume. Kada se radi o markama od pre dvadesetak godina i starijim, ovi elementi su i dalje aktuelni, ali se od filateliste očekuje da zna kakav kvalitet se može naći, s obzirom na osobenosti svakoga od tih izdanja (vrstu štampe, papir, vrstu i kvalitet gumiranja i naravno uslove čuvanja maraka). Zahtevati najbolji mogući kvalitet, znači poznavati ove elemente.

Putem oglasa u filatelističkoj štampi i na filatelističkim sastancima nudi se obilje različitog materijala ne uvek odgovarajućeg kvaliteta. Cene su istina niže od prosečnih, ali kada se uzme u obzir kvalitet, gubi se svaki privid povoljnih cena.

Loše očuvana guma može biti uzrok brzog propadanja marke koja inače nema drugih nedostataka. Oštećeni zupci su takav nedostatak koji se ne može tolerisati kod savremenih izdanja. Decentrirana marka znatno gubi od svoje lepote. Razume se da su zahtevi u pogledu kvaliteta sve strožiji što se više prioblizavamo savremenim izdanjima. Kod starijih izdanja, svako »poboljšavanje« opšteg stanja marke raznim intervencijama nedozvoljeno je i ovde o kvalitetu takvih primeraka i ne može biti reči.

JEDAN SPECIJALITET IZ MIHEL KATALOGA

Mihel CEPT/UNO Katalog 1980, registruje kod našeg izdanja u evropskoj godini zaštite spomenika arhitekture, na marki od 3,20 dinara polomljeno »O« u »Ohrid« (peta marka u tabaku, na delu tiraža. Cena je 50 DM, Mihel br. 1628 I).

DOMAĆI NOVITETI NA PROSEKU

Ugledni zapadnonemački filatelistički časopis »Mihel Rundschau«, u svom decembarskom broju, donosi niz zanimljivih podataka za više od dvesta zemalja iz čitavog sveta bazirajući svoj pregled na izdanjima ovih zemalja u 1978. godini.

Vrednost naših izdanja u MIHEL Katalogu, bilo je ukupno 69 maraka i jedan blok, porasla je za 1,96 puta u odnosu na nominalnu. Isti porast beleže marke Norveške. Austrija i Holandija su porasle 1,82 puta; Švedska 1,85; Engleska 1,89; Francuska 1,91; Italija i Zapadna Nemačka 1,76; Švajcarska čak 1,64! Nasuprot ovim zemljama, jedan broj malih i filatelistički nepoznatih zemalja, beleži zaista neverovatan porast vrednosti izdanja 1978. Istočno — evropske zemlje takođe beleže značajan skok vrednosti svojih izdanja te godine, u Mihel katalogu, što ukazuje na trenutno izraženu povećanu tražnju za ovim markama.

Ovde naročito prednjači Mađarska čija vrednost je porasla 31,94 puta, DDR sa porastom vrednosti od 5,52, Čehoslovačka 4,94 itd.

PRODAJEM KOMPLETNO DESET GODIŠTA TABAČIĆA OD 9 MARAKA (1969. — 1978) ZA 30% ISPOD KATALOŠKE CENE BIROA ZA POŠT. MARKE (BR. 1 — 132). PITATI TUBINOVIĆA NA SASTANCIMA FILATELISTA U RESTORANU »METROPOL« — BEOGRAD.

DOVOLJNO JE DA POZOVETE TELEFON 620-333

Beograd, Sremska 6

STALNO DUŽURNE JUGOSLOVENSKE

IZVOZNE I KREDITNE BANKE

J i K
BANKA

DEŽURNA BANKA

BANKA U KUĆI

NA RADNOM MESTU

RADNO VREME »BANKE U KUĆI« JE SVAKI DAN OD 7—19 ČASOVA, A
NEDELJOM I PRAZNIKOM OD 9—12 ČASOVA

REDOVNI SASTANCI FILATELISTA

ODRŽAVAJU SE SVAKOG ČETVRTKA OD 16—20 ČASOVA I SVAKE NEDELJE OD 9—14 ČASOVA U PROSTORIJAMA HOTELA »METROPOL« U BEOGRADU, BULEVAR REVOLUCIJE 69.

NA OVIM SASTANCIMA STALNO SU DEŽURNI ČLANOVI BEOGRADSKIH DRUŠTAVA »VRAČAR«, »SAVA«, »BEOGRAD« I DRUGI, KOD KOJIH MOŽETE DOBITI SVA NAŠA NOVA IZDANJA MARAKA KAO I SVE OSTALE INFORMACIJE U VEZI FILATELIJE.

OVE SASTANKE POSETILO JE U TOKU 1978. GODINE PREKO 30.000 POSETILACA — FILATELISTA I MOGU SE SMATRATI NAJPOSEĆENIJIM SASTANCIMA FILATELISTA U OVOM DELU EVROPE.

U TOKU SASTANKA, VRLO LJUBAZNO OSOBLJE HOTELA »METROPOL« NASTOJI DA SE SVI POSETIOCI UGODNO OSEĆAJU.

MALI OGLASI

Skupljam čiste marke u serijama na temu fauna, flora i slikarstvo. Adresa: S. V. KRAINOV, 432009 Ulynovsk, ul. 12. septembra 13/2, SSSR

Želim prepisku i razmenu maraka i značaka. Adresa: I. E. KUČINSKI, 320098 Dnepropetrovsk, reon AHD, ul. Malinovskoga 8. kv. 92., SSSR

Želim dopisivanje na srpskohrvatskom jeziku, razmenu žigosanih maraka i razglednica. Adresa: JOLAN KOMPLATT, 1794 Anina, ul. 1. maja, blok E, br. 12. RUMUNIJA

Tražim partnera za razmenu čistih maraka i FDC. Nudim marke SSSR (čiste i žigosane), FDC, marke Poljske, DDR, Kube, Vijetnama. Odgovaram odmah na svako pismo. Adresa: LEONID YURKO, 286001 Vinnitsa — 1., ul. Voroshilov 22-60, SSSR

Interesuju me pojedina izdanja jugoslovenskih maraka u većim količinama. Želim posebno 100 serija CEPT 80. Adresa: MASIA de SAN RAMON, Carretera de Mata s/n, San Andres de Liavaneras (Barcelona), ŠPANIJA

Interesuju me marke svih zemalja na temu umetnost, kosmos, kao i marke kolonija. Nudim marke, FDC i celine SSSR. Prepiska na ruskom i engleskom jeziku. Adresa: STAS MARKIN, 170043 Kalinin, Koroleva 24-98, SSSR

Sakupljam žigosane marke i blokove Jugoslavije na temu umetnost, kosmos, sport i fauna a nudim marke i blokove SSSR. Adresa: EDUARD KUDRIN, 423400 Aljmetievsk, ul. Majakovskog 63-22, SSSR

Interesuje me razmena maraka sa jugoslovenskim filatelistima. Adresa: PETER NIED, 5650 Solingen 1, Katternberger str. 279. SR NEMAČKA

Interesuju me marke i celine na temu kosmos, umetnost i fauna. Prepiska na ruskom i nemačkom jeziku. Adresa: ALEKSANDER KAIDANIK, 630072 Novosibirsk — 72, Morskoj prospekt 13. kv. 9. SSSR

Želim razmenu jugoslovenskih i albanskih maraka. Nudim marke Rumunije, SSSR i Mađarske. Prepiska na mađarskom, francuskom, ruskom i rumunskom jeziku. Adresa: LUDOVIC PAL, 4150 Odorheiu Secuiesc, str. Republicii 11. RUMUNIJA

Filatelist — omladinka, želi razmenu razglednica i maraka na temu flora, fauna i sport. Prepiska na engleskom i ruskom jeziku. Adresa: HENRIETA ČAPKOVIČEVA, 80100 Bratislava, Biely križ — Horne Židiny, ČEHOSLOVAČKA

Želim razmenu maraka sa filatelistima iz Jugoslavije. Prepiska na poljskom, engleskom i ruskom jeziku. Adresa: JAN MARCHELAK, ul. Jaroszyńskiego 6 m 4, 41-402 Sosnowiec, POLJSKA

ГОДИНА I

СЕПТЕМБАР 1949

БРОЈ 1

ФИЛАТЕЛИСТА

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ -- БЕОГРАД

ЧАСОПИСА СФ СРБИЈЕ

ЧАСОПИСА СФ СРБИЈЕ

ГОДИНА **30** GODINA

